

01
24

EJ

AI: Nejničivější
síla v historii?

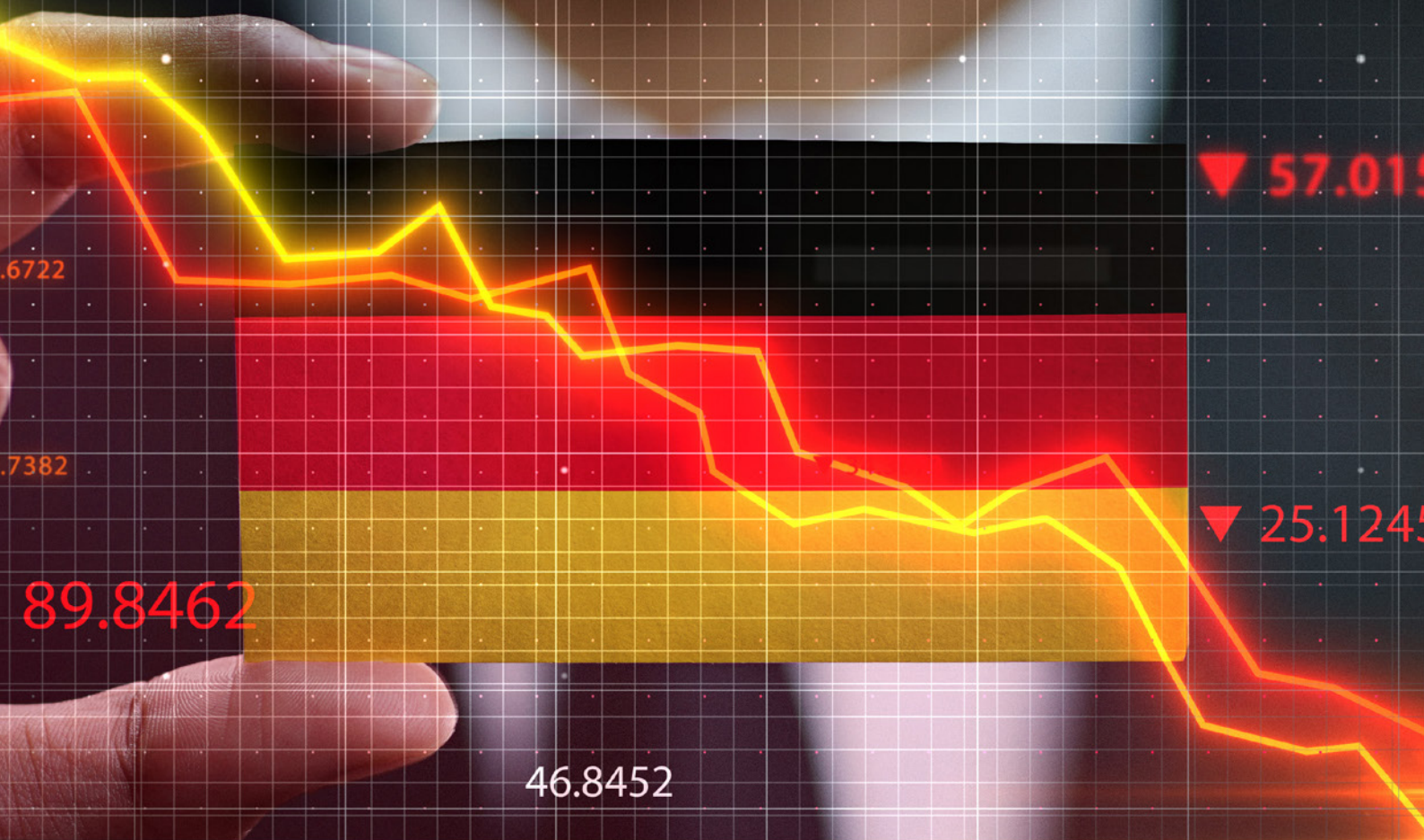
Program
ELENA
s podporou KB

Export Journal

Váš odborný a spolehlivý rádce

▼ 70.262

35.

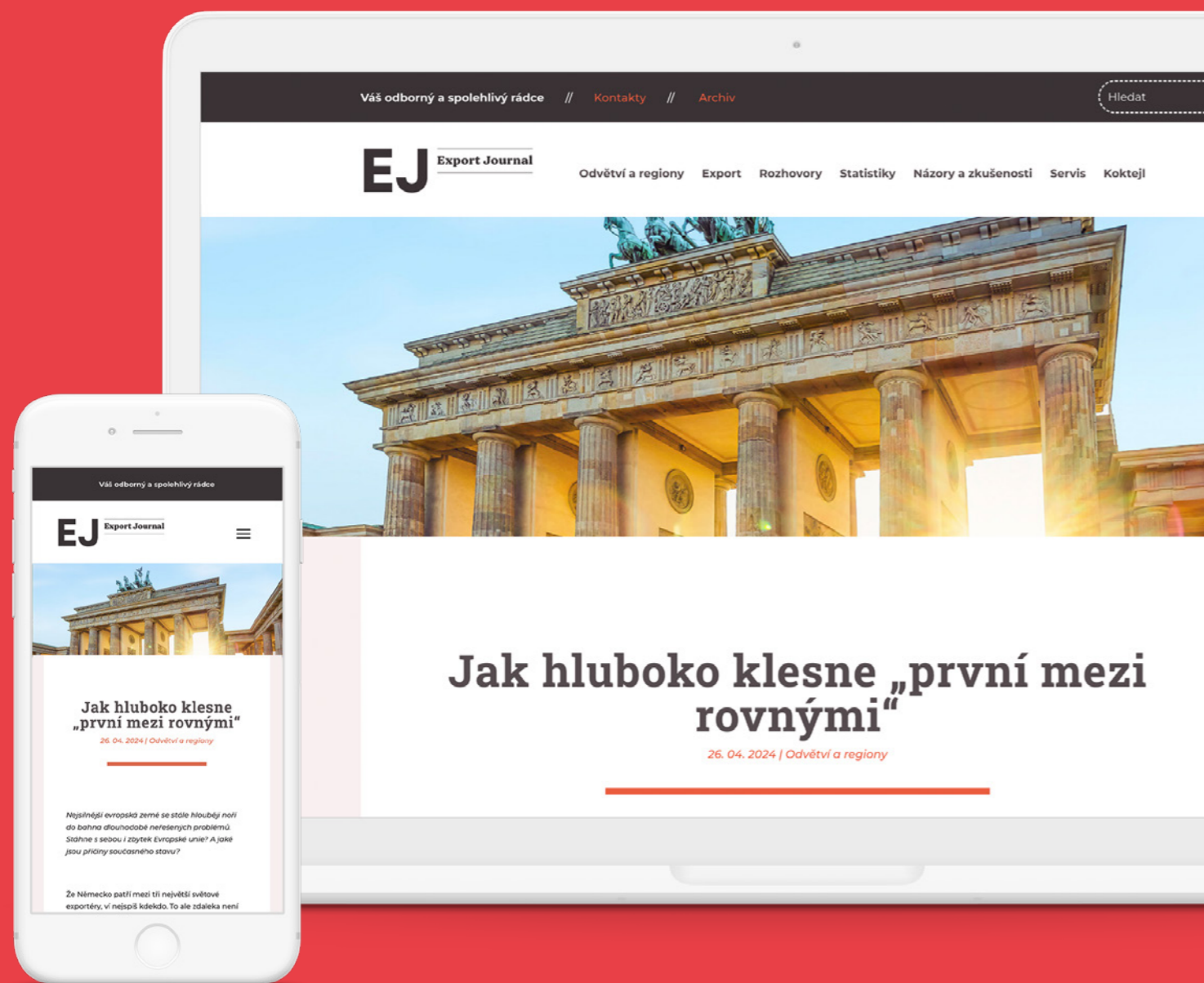
Hlavní téma

Jak hluboko klesne „první mezi rovnými“

Tomáš Rak z KB: „Vývoj v oblasti trade finance potvrzuje flexibilitu českých exportérů.“

Digitalizujeme

Čtěte Export Journal kdykoli a kdekoli

Chcete mít obsah tištěného magazínu Export Journal vždy po ruce?
Jeho online verzi najdete na webu ExportJournal.cz –
snadno se tak dostanete nejen ke všem článkům z aktuálního vydání,
ale i ke všem textům z našeho mnohaletého archivu.

www.exportjournal.cz

1 2024

Editorial & obsah

Úvodem

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v rámci hlavního tématu tohoto vydání Export Journalu jsme se zaměřili na Německo. Jeho další vývoj totiž v nás všech, kdo se pohybujeme v oblasti byznysu a ekonomiky, vyvolává nemalé obavy. O tom, že se německá lokomotiva zadržává, už nejspíš četli či slyšeli všichni. Což je samozřejmě problém zvláště pro Česko, protože největší unijní země je zároveň našim nejdůležitějším obchodním partnerem. A vzhledem k tomu, že se česká ekonomika jako jediná v Evropské unii ještě nedokázala vrátit na předcovidovou úroveň, se nám teď propad německého hospodářství opravdu nehodí. Ale nejde jen o nás, Německo je prostě evropský lídr a jeho potíže mohou negativně ovlivnit unijní ekonomiku jako celek.

Situace je o to horší, že jak se zdá, tentokrát nejde „jen“ o cyklický výkyv, k nimž v ekonomice více či méně pravidelně dochází. Odborníci stále častěji mluví o tom, že německý ekonomický model, který se zjednodušeně řečeno opíral o levná ruská fosilní paliva a o Čínu jako obří trh pro své zboží, už ve stávající podobě nemá budoucnost. Německu se mimo jiné nepovedla zásadní transformace energetiky a situace dospěla tak daleko, že až každá třetí firma plánuje či uvažuje o přemístění části produkce do jiné země. Proto jsme pro vás zpracovali analýzu toho, co se dnes v zemi našeho nejvýznamnějšího souseda děje.

To ale pochopitelně není všechno, zajímavých a důležitých témat jsme pro vás připravili opět celou řadu. V rozhovoru s Tomášem Rakem, vedoucím Trade Sales Komerční banky, se dočtete, jak hodnotíme situaci a také perspektivu vývoje na exportních trzích. Věnujeme se rovněž problematice automotive průmyslu a elektromobility, nabídneme vám zajímavý pohled šéfa Volvo Cars ČR Alicana Emiro Emiroglu. A v neposlední řadě je to několik kratších textů, kde se dočtete o novinkách, které by vám neměly uniknout.

Přeji vám příjemné čtení.

David Formánek

člen představenstva KB zodpovědný za korporátní a investiční bankovníctví

Obsah

- 3 Editorial
- 4 Jak hluboko klesne „první mezi rovnými“
- 8 Tomáš Rak: Vývoj v oblasti trade finance potvrzuje flexibilitu českých exportérů
- 10 Projekty v technologických sektorech, o něž se vyplatí bojovat
- 14 Jak se mění česko-německá spolupráce
- 16 Pomůžeme vám s dotací na elektromobily
Dotační program ELENA
- 17 Vyjděte ze zelené transformace jako vítězové
Ať vašemu e-shopu neujede vlak
- 18 Banky mají k dispozici moderní digitální řešení pro sdílení ESG informací
- 19 Umělá inteligence jako nejnicivější síla v historii?
- 20 Plná elektrifikace vozů Volvo do roku 2030?
- 22 Konflikt Ázerbájdžán vs. Arménie: Víc otázek než odpovědí
- 23 Kartel OPEC+ omezuje těžbu. Co bude dál?
- 24 Analýza Jana Vejmečka, hlavního ekonoma KB
- 28 Nefinanční reportování neskončí u velkých společností
- 30 Koktejl
- 35 Slovníček pojmů, kontakty, tiráž

Zaostřeno na Německo

Jak hluboko klesne „první mezi rovnými“

Nejsilnější evropská země se stále hlouběji noří do bahna dlouhodobě neřešených problémů. Stáhne s sebou i zbytek Evropské unie? A jaké jsou příčiny současného stavu?

Že Německo patří mezi tři největší světové exportéry, ví nejspíš kdekdo. To ale zdaleka není jediný důvod, proč nejvýznamnější evropský hráč, ať už mluvíme o ekonomických, nebo politických faktorech, současně patří i do absolutní globální špičky. Jen pro ilustraci: Roční hospodářská produkce Německa je o více než jeden bilion dolarů vyšší než produkce druhé největší ekonomiky Evropské unie, tedy Francie, nebo také Spojeného království, které Unii nedávno opustilo. Jak konstatuje portál Berlin Takes, toto bohatství a ekonomická síla přisuzují Německu v Unii status „prvního mezi rovnými“.

Těžkou váhu na světové scéně dělá z Německa také třeba obrovská otevřenost ekonomiky. Tzv. kvóta zahraničního obchodu Německa, tedy součet importu a exportu vztaheného k hrubému domácímu produktu (HDP), přesahuje 98 procent. Což Německu v tomto ohledu přisuzuje absolutní prvenství mezi zeměmi G7. Je to také vysoká výkonnost středně velkých firem, které jsou vedle gigantů typu Volkswagen či BASF hlavním strůjcem obrovského úspěchu německého hospodářství minulých let. Tito tzv. „hidden champions“ tvoří podle webu Deutschland.de až 99,6 % všech německých podniků a jsou v řadě případů světovými lídry v různých oborech, třeba ve výrobě nákupních vozíků, lan do výtahů atd. A také je tu role průmyslu, jehož podíl na hrubé přidané hodnotě je v Německu nejvyšší mezi zeměmi G7, dosahuje 26,6 procenta. Nejsilnějšími odvětvími jsou výroba vozidel, elektrotechnický průmysl, strojírenství a chemický průmysl.

Výkyv ne jen krátkodobý

Dnes je ale víc než jasné, že Německo má velký problém. Respektive několik problémů. Světová média už nějakou dobu zaplavují informace o tom, že se země opět stává „nemocným mužem Evropy“. Což konkrétně znamená například to, že za rok 2023 jako jediná z velkých ekonomik eurozóny zaznamenala pokles, a to o 0,3 procenta. A podle všeho nejde jen o krátkodobý výkyv. Zatímco v minulosti hospodářství země, která byla zvyklá na vysokou životní úroveň, průměrně rostlo o zhruba 1,3 procenta ročně, podle Ústavu světové ekonomiky v Kielu může v nadcházejících letech počítat pouze s tempem růstu okolo půl procenta.

Ekonomové banky UBS loni v září napsali, že problémy Německa jsou spíše strukturální než cyklické. Poukázali na to, že německá ekonomika už od roku 2019, tedy celý rok před pandemií covidu-19, zaostávala za srovnatelnými zeměmi, jako jsou Francie a Itálie. Hlavním viníkem na straně poptávky byly prý nedostatečné investice, které podle odhadů ubíraly 0,4 % z meziročního růstu, zatímco na straně nabídky byl výkon Německa slabý zejména v odvětvích služeb.

Zpákaná Energiewende

Německu to sice trvalo dlouho, nakonec ale svůj vztah k Rusku po rozpoutání jeho otevřené agrese změnilo a postavilo se za Ukrajinu. Jedním z hlavních důvodů tohoto váhání byla samozřejmě závislost na levných ruských energiích, a byť se od nich země nakonec dokázala odstříhnout vcelku bez větších potíží, její problém je mnohem závažnější. Naprosto zásadní transformace tamní energetiky, tzv. Energiewende, se totiž nepovedla.

Za hlavní pilíř této reformy byl stanoven přechod k obnovitelným zdrojům energie a také hospodárnější nakládání s energiemi. Kromě snížení emisí skleníkových plynů až o 95 procent do roku 2050 také bylo cílem zajistit domácnostem i firmám levné a spolehlivé dodávky. A to se nedaří. Německo mimo jiné odstavilo své jaderné elektrárny, jenže stejně dál topí a svítí elektrinou z tohoto zdroje, protože část proudu musí dovážet z Francie, kde se jádro podílí na výrobě elektřiny ze zhruba dvou třetin. Kvůli nepříznivému vývoji také obnovuje provoz řady uhelných elektráren, přestože měly být původně zhruba do roku 2035 odstaveny.

► Pro představu: Jak na síti X upozornil analytik Michal Šnabr, v letech 2015 až 2018 Německo ročně vyváželo přes 50 TWh elektřiny. Jenže vloni už muselo 15 TWh naopak dovézt a tahle potřeba bude pravděpodobně narůstat. Za to, že to z hlediska nedostatku elektřiny zatím není až tak špatné, Německo paradoxně vděčí propadu své ekonomiky, tedy i spotřeby. Velkou roli v tom hraje i oslabování průmyslu, což je další ze série špatných zpráv.

Podnikatelé na útěku

Statistiky kromě toho ukazují, že vysoké ceny energií společně s dalšími faktory, jako jsou vysoké daně a cla či zastaralá infrastruktura, stojí za poklesem důvěry v Německo coby vhodné místo pro podnikání. Podle studie, kterou před časem společně zveřejnily poradenská společnost Deloitte a Svaz německého průmyslu (BDI), až každá třetí německá firma plánuje či uvažuje o tom, že přemístí část své produkce do jiné země. Především do USA nebo Asie. (Studie také upozorňuje, že řada firem už nějaký díl produkce opravdu přesunula.)

Za hlavní důvod přednostního investování v zahraničí 59 procent firem uvádí levnější energie a celkově nižší výrobní náklady. Průzkum, který nedávno mezi 3 500 podniky provedla Německá průmyslová a obchodní komora (DIHK), zase ukázal, že 16 procent z nich kvůli rostoucím cenám energie omezuje výrobu nebo částečně přerušuje činnost.

Komentátoři se vesměs shodují na tom, že tenhle neradostný obrázek mají na svědomí především politici, jejichž velké vize prostě narazily na technické možnosti. A také tvrdí, že v této souvislosti lze dokonce hovořit o deindustrializaci Německa, tedy oslabování jednoho ze stěžejních pilířů německého úspěchu.

Poslední hřebík do rakve?

Současná geopolitická situace vede k poklesu úrovně globalizace. A to rozhodně Němcům nenahrává. „Na celém světě neexistuje ekonomika, která by byla globalizačním změnám vystavena více než Německo,“ řekl pro Deutsche Welle Andreas Nölke, profesor politologie na Goetheho univerzitě ve Frankfurtu. Navíc, současné neklidné makroekonomické prostředí s rostoucími úrokovými sazbami ve vyspělých ekonomikách a přetrvávajícím geopolitickým napětím ukazuje na velkou nejistotu, pokud jde o vývoj obchodních i kapitálových toků v příštím desetiletí. Podle profesora Nölkeho je pro jeho zemi válka na Ukrajině, po událostech jako obchodní války, vzrůstající napětí mezi Západem a Čínou a otřesy v dodavatelských řetězcích v důsledku covidové pandemie, dokonce něco jako pověstný poslední hřebíček do rakve tamního ekonomického obchodního modelu. Ten se zjednodušeně řečeno opíral o levná ruská fosilní paliva a o Čínu jako odběratele svého zboží.

Právě fakt, že největším obchodním partnerem Německa je v posledních zhruba šesti letech Čína, stále jasně ukazuje na potenciální rizika. Podle Nölkeho je nemalá část německého průmyslu na čínském trhu závislá až extrémně. Je tedy jasné, že v případě velké konfrontace, která se vzhledem k vývoji geopolitické situace dnes nedá vyloučit, to bude pro našeho největšího souseda znamenat mimořádné potíže. Navíc se v Číně začínají zřetelně projevat (nejen) ekonomické potíže. Není proto překvapivé, že v Německu probíhá živá debata a také spory tom, jestli by nebylo dobré obchodní závislost na asijském obrově raději snížit.

Přisadil si i ústavní soud

Aby toho nebylo málo, v nejméně vhodný okamžik přišla velká rána. Spolkový ústavní soud před koncem loňského roku zakázal vládě využít 60 miliard eur z Klimatického a transformačního fondu (KTF), který měl sloužit k modernizaci německého hospodářství a který je rovněž základem koaliční dohody německého kabinetu (více viz box).

Export Journal komentuje

„Fakt, že největším obchodním partnerem Německa je v posledních zhruba šesti letech Čína, stále jasně ukazuje na potenciální rizika.“

Po dlouhých a vypjatých koaličních jednáních se sice německá vláda na rozpočtu pro rok 2024 dohodla, někteří odborníci se ale obávají, že plánované snížení nákladů, menší objem dotací a vyšší ceny energií by mohly dále zpomalit ekonomiku, a dokonce znovu nastartovat inflaci. Podle deníku The Guardian náprava situace nejenže povede ke zcela zbytečným úsporám, navíc v situaci uprostřed prudkého hospodářského poklesu, ale mohla by také ohrozit klimatickou a energetickou transformaci země. A dokonce by v tom-

to smyslu mohla ohrozit i Evropu a její hospodářské oživení a restrukturalizaci.

Ve výčtu hlavních faktorů, které Německu působí problémy či je prohlubují, nelze zapomenout na nedostatek pracovních sil a samozřejmě politickou nestabilitu. Nesourodá a rozhádaná vládní koalice, jejíž představitelé se často pňou na veřejnosti, významně přispívá k tomu, že v zemi podle průzkumů veřejného mínění roste síla populistů a extremistů. Alternativa pro Německo (AfD), která se už podle některých expertů pohybuje na hraně fašismu, je v několika spolkových zemích – které byly před rokem 1989 součástí komunistického Německa – na čele předvolebních průzkumů. A v celostátním měření si dokonce udržuje druhé místo za nejsilnější opoziční stranou CDU/CSU. Když se provalilo, že se tato partaj podílela na tajném setkání, kde se řešila takzvaná remigrace, tedy idea nucených deportací migrantů i Němců s přistěhovaleckými kořeny, statisíce Němců sice vyšly na protest do ulic a preference AfD následně o něco poklesly, ale o vyřešení problému se rozhodně mluvit nedá.

Když Německo kýchne...

Vzhledem k mimořádně těsnému navázání naší ekonomiky na tu německou je logické zamýšlet se nad tím, co to pro Česko znamená. Tuzemské firmy nejsou v dobré situaci. Podle Svazu průmyslu a dopravy (SP ČR) se potýkají mj. s předešlým nárůstem cen vstupů, s drahými energiemi a vysokými mzdovými náklady, avšak promítání těchto nákladů limituje nedostatečnou poptávku, a tedy i omezenější ochota zákazníků akceptovat dražší ceníky. A s ohledem na předešlé řádky nelze doufat, že by jim trn z paty vytrhly exportní trhy. Zvláště když nedobrá ekonomická situace a nízká poptávka trápí nejen Německo, ale i další důležité obchodní partnery v eurozóně. Jak například upozorňuje SP ČR, Index produkce soukromého sektoru v eurozóně klesá už několik měsíců po sobě a poptávka padá hlavně v průmyslu. Což pochopitelně prohlubuje potíže naší velmi otevřené a exportně orientované ekonomiky.

Skutečnost, že se česká ekonomika jako jediná mezi unijními zeměmi zatím nedokázala svým výkonem vrátit na úroveň před covidovou pandemií, pak indikuje, že naše problémy jsou tak jako ty německé spíše strukturální než cyklické. A že jestli se chceme odrazit ode dna, čekají nás ne zrovna jednoduché změny.

Stále lídrem?

Mezi odborníky se diskutuje, zda v důsledku např. války na Ukrajině nedochází k přesunutí politického těžiště do střední Evropy, k zemím, jako je Polsko. A zda Německo neztrácí svoje předchozí vůdčí postavení v Unii. Pravda je, že doby Angely Merkelové jsou dávno pryč. Éra dlouholeté německé kancléřky jistě nebyla bez chyb, někteří ji dokonce přičítají současnou krizi, protože se podle nich právě za jejího vedení neuskutečnily důležité investice do infrastruktury a dalších odvětví, což přináší své „plody“ v nejméně vhodný čas.

Zároveň se ale experti vesměs shodují, že díky Angele Merkelové bylo ve složitých situacích mezi evropskými lídry mnohokrát dosaženo dohody. A že takto široce respektovanou osobností současný šéf německé vlády Olaf Scholz prostě není. I když je nepochybně třeba připsat mu důležité kredity za to, jak se staví k podpoře Ukrajiny. Německo se totiž v posledních měsících právě pod jeho vedením stalo tím, kdo pevně drží praporek evropské pomoci této ruskou agresí sužované zemi.

Že by se ale šéf německé vlády obecně choval jako skutečný evropský lídr, to zatím nevypadá. Což je nepochybně problém, protože Evropa potřebuje Německo silné a v roli tahouna. Nezbývá než doufat, že si ti, jichž se to týká především, uvědomí, že varovných signálů už bylo víc než dost a že rozhodně není na co čekat.

Ústavní soud a dluhová brzda

Bez 60 miliard eur z Klimatického a transformačního fondu (KTF), který měl sloužit k modernizaci německého hospodářství, se musí při svých plánech obejít německá vláda. Spolkový ústavní soud jí totiž před koncem loňského roku zakázal tyto peníze využít. Nelíbilo se mu, že fond čerpal z přerozdělení nouzového dluhu, který zbyl z pandemické pomoci. Byl to vlastně účetní trik, jehož cílem bylo obejít pro Německo až téměř posvátnou, ale současně stále více zatěžující dluhovou brzdu. Ta je od roku 2009 zakotvena v ústavě a výrazně omezuje zadlužování státu a jednotlivých spolkových zemí.

Skvělá reputace

Německo má ve světě celkově vynikající pověst. Anholt-Ipsos Nation Brands Index ji měří tak, že se ročně dotazuje 20 000 až 60 000 lidí na to, jak vnímají různé země ve všech možných oblastech. V roce

2021 se Německo umístilo na prvním místě žebříčku již pátým rokem v řadě, přičemž respondenti vnímali pozitivně německé výrobky, investice do německých společností a práci vlády na snižování chudoby ve světě. Země je také čtvrtým největším přispěvatelem do rozpočtu OSN a jedním z největších dárců rozvojové pomoci v OECD. (Zdroj: Berlin Takes)

Rozhovor čísla

Tomáš Rak: Vývoj v oblasti trade finance potvrzuje flexibilitu českých exportérů

Vedoucí Trade Sales Komerční banky v rozhovoru pro Export Journal zhodnotil loňský rok z pohledu trade finance, nastínil svá očekávání pro příští měsíce a také mimo jiné vysvětlil, jak klienti banky reagují na turbulentní vývoj na světových trzích.

Česko je nyní označováno za „nemocného muže Evropy“. Jak vnímáte tuto situaci z pohledu firem a jejich exportních aktivit?

Při hodnocení situace v letošním roce z pohledu trade finance je třeba vzít v úvahu jednak vývoj v předchozích letech a jednak skutečnost, že trade finance produkty, tedy bankovní záruky a dokumentární platby, jsou spojeny s transakcemi, které mají většinou dlouhodobý charakter. V loňském roce jsme vyhlíželi s určitým napětím, jak si čeští exportéři poradí se ztrátou ruského trhu. A oni tuto nečekanou zatáčku zvládli výborně. Díky dlouhodobému charakteru trade finance jsme naopak zaznamenali meziroční růst, a pozitivní vývoj pokračoval i v prvním pololetí roku 2023.

Ve druhém pololetí se v objemech obchodů negativně projevil efekt restriktivní měnové politiky centrální banky a všech průvodních jevů s tím spojených. Na konci roku 2023 jsme však již byli v očekávání měnového uvolňování, jehož efekt by se měl naplno projevit v prvním pololetí roku 2024. V oblasti trade finance bychom pak měli zlepšení pocítit ve druhé polovině roku 2024.

Jaké služby či bankovní produkty firmy aktuálně nejvíce poptávají?

Obecně stojí v oblasti trade finance v Komerční bance na prvním místě bankovní záruky, a to bankovní záruky neplatební, zejména záruky za nabídku, za vrácení akontace, za správné provedení díla (performance bond) či záruky za vrácení zádržného. Záruky jsou běžnou součástí platebních podmínek jak tuzemských, tak i zahraničních transakcí našich klientů.

Na druhém místě musím jmenovat dokumentární akreditivy, ať už exportní, nebo importní. Dokumentární akreditivy se až na výjimky využívají téměř výhradně v zahraničním obchodě.

Do jaké míry je exportní financování, resp. poptávka po něm ovlivněna rostoucí mírou vlastních zdrojů tuzemských firem?

Pokud jde o exportní financování jako takové, tj. o exportní odběratelské úvěry poskytované na riziko zahraničního dluž-

Tomáš Rak komentuje

„V loňském roce jsme vyhlíželi s určitým napětím, jak si čeští exportéři poradí se ztrátou ruského trhu.“

níka s vysokou hodnotou, řekněme okolo dvaceti milionů eur a více, pak zde vidím vliv pouze nepřímý. V tom, že silnější finanční pozice firmy umožňuje lepší a širší marketing v zahraničí a perspektiva získání zakázek se zvyšuje. Takto významnou zakázku by bylo jen málo firem schopno realizovat samo, bez bankovního financování. Využití exportního odběratelského úvěru, obvykle pojištěného státní společností EGAP či jinou pojišťovnou, je zde tedy nutností.

U takto velkých kontraktů jsou standardně v platebních podmínkách požadovány rovněž bankovní záruky, např. záruka za vrácení akontace obvykle ve výši 15 procent či performance bond obvykle ve výši 5 až 10 procent. Tyto záruky jsou již bankou poskytovány na riziko českého exportéra. Toto riziko si musí banka, a při jejím zapojení do transakce také pojišťovna, zevrubně vyhodnotit. Finanční kondice exportéra zde již tedy hraje nezanedbatelnou roli.

V souvislosti s krizemi a válečnými konflikty v posledních letech vyvíjejí čeští exportéři vyšší aktivitu v teritoriích, která dosud neměla takovou pozornost. Často bývá jako perspektivní trh zmiňována Afrika, Asie či Latinská Amerika. Jak atraktivní jsou tato teritoria z pohledu banky?

Zvýšenou aktivitu exportérů vidíme v Africe, zejména v severních zemích, a ve vybraných státech subsaharské Afriky. Platí to i pro Blízký východ, Indii a země Dálného východu, jako je třeba Vietnam, Thajsko ad. Latinská Amerika zatím stojí trochu stranou zájmu exportérů. Dáno je to více faktory, jednak zde nepochybně hraje roli vzdálenost, ale také ekonomická situace některých zemí a v neposlední řadě často uplatňovaná ochranná opatření místních trhů, např. dovozní cla. Na trhy Latinské Ameriky se tedy používají především velcí a zkušení exportéři, kteří cílí na konkrétní mezeru na trhu.

Pozorujeme také rychlou proměnu řady odvětví způsobenou využíváním moderních a digitálních technologií, např. rychlým nástupem AI. Projevuje se tento trend nějak ve skladbě exportovaných produktů a služeb?

Přestože mezi našimi klienty je řada exportérů z oblasti digitálních technologií, ve vývozu nadále převažují produkty, v nichž je Česká republika tradičně silná – produkty automobilového průmyslu, dále strojírenské produkty pro různé využití v chemickém, potravinářském a leteckém průmyslu nebo v energetice. Zajímavý podíl zaujímá také elektronika a různá specializovaná elektronická zařízení.

V čem spatřujete přidanou hodnotu Komerční banky při podpoře našich exportérů?

Naši klienti jsou zvyklí se na nás obracet ještě před uzavřením kontraktu, abychom jim pomohli adekvátně ošetřit možná rizika a případně navrhnout vhodnou strukturu transakce. Nabízíme jim plnou škálu produktů a podporujeme je na exportních trzích ať už přímo, nebo prostřednictvím skupiny Société Générale. Ve všech hlavních teritoriích českých exportérů máme navázané korespondenční vztahy s významnými místními bankami. Nelze zde zmínit ani naši úzkou spolupráci s nadnárodními finančními institucemi a rozvojovými bankami jako EBRD, IFC, AFREXIMBANK či ADB, díky které dokážeme našemu klientovi krýt záda i v rizikovějších či značně exotických destinacích.

V neposlední řadě chci vyzdvihnout klienty velice pozitivně hodnocenou aplikaci KB Trade Finance OnLine. Díky ní si mohou nejen exportéři a importéři požádat o trade finance produkt a dále jej spravovat zcela online, což jim dává velkou míru komfortu a flexibility. V aplikaci má klient na jednom místě i tuzemské trade finance obchody a s bankou komunikuje na pár kliků.

Moderní technologie

Projekty v technologických sektorech, o něž se vyplatí bojovat

Z hlediska situace ve světě není pro exportéry výhled na rok 2024 dvakrát optimistický. Máme pro ně ale dobrou zprávu: Projektů v oblasti moderních technologií, které rozhodně stojí za pozornost, se za našimi hranicemi připravuje celá řada. Podívejme se podrobněji na některé z nich.

A začněme hned za humny, u našich německy mluvících sousedů. Německo má mimo jiné naplánované značné investice do umělé inteligence (AI). Pro současné volební období tamní vláda vyčlenila na výzkum, vývoj a využití AI přes 1,6 miliardy eur, na rok 2024 pak 500 milionů eur. České firmy se o navázání spolupráce v tomto oboru mohou pokusit například pomocí účasti na některém z veletrhů, jakým je například KI-Konferenz od 22. do 26. dubna 2024 v Hannoveru nebo veletrh Big-Data.AI Summit Berlin, který proběhne ve dnech 25. až 26. září 2024.

Zmíňme také ještě v celosvětovém měřítku největší platformu pro prezentaci novinek z oblasti elektrotechnických komponentů a elektroizolačních materiálů, kterou je každoročně veletrh CWIEME Berlín. Nabízí široké spektrum produktů elektrotechnického průmyslu od elektromechanických a elektronických komponentů přes materiály pro elektrickou izolaci a povrchovou úpravu až po elektromotory, transformátory, strojní zařízení, napájecí zdroje a navíjecí systémy.

V Rakousku pak například farmaceutický koncern Boehringer Ingelheim ve druhé polovině letošního roku plánuje ve své vídeňské pobočce otevřít novou budovu se zaměřením na výzkum preparátů pro léčbu rakoviny. Bude v ní působit 150 vědců a investice je vyčíslena na 60 milionů eur. Boehringer Ingelheim ve Vídni provozuje centrum pro výzkum rakoviny, má tam umístěný také biofarmaceutický výzkum, vývoj a produkci.

Významným projektem je také budování Institutu Erica Kandela – Centra precizní medicíny, který by měl vzniknout do roku 2026 v areálu Vídeňské všeobecné nemocnice

Export Journal komentuje

„Německá vláda pro současné volební období vyčlenila na výzkum, vývoj a využití AI přes 1,6 miliardy eur, na rok 2024 pak 500 milionů eur.“

(AKH). Na 200 vědců s nejmodernějším vybavením tam bude vyvíjet personalizované preventivní, diagnostické a terapeutické metody pro pacienty, také metody digitální medicíny. Předpokládané náklady na zřízení centra dosahují 90 milionů eur. Centrum se bude zaměřovat především na biomedicínský výzkum, klinické studie a bioinformatiku.

Zástupci Velvyslanectví České republiky v Rakousku v této souvislosti upozorňují také na projekty digitální medicíny, které se uskutečňují pod záštitou národního institutu pro výzkum a plánování v rakouském zdravotnictví Gesundheit Österreich GmbH.

V oblasti energetické optimalizace pak bude podle zástupců velvyslanectví významná přestavba vysokých pecí ocelářského koncernu voestalpine v Linci a Leobenu na elektrické obloukové pece využívající obnovitelné zdroje. Investiční náklady jsou vyčísleny na 1,5 miliardy eur.

Nizozemsko

Podle informací ze zastupitelského úřadu (ZÚ) v Nizozemsku se v této zemi připravuje celá řada zajímavých projektů v oblasti obnovitelných energií. Aktivní je například firma TenneT, a to zejména pokud jde o výstavbu onshore i offshore větrných parků. Dále je to plynárenská společnost Gasunie, která se zaměřuje na oblast LNG, vodíku, bioplynu nebo zachytávání uhlíku.

Pro biotechnologické exportéry může být vhodným a podle ZÚ i dynamickým partnerem výzkumné centrum při univerzitě ve Wageningenu, které pravidelně vypisuje řadu výzev k mezinárodní spolupráci.

Futuristický projekt megaměsta, průmyslového centra a turistického střediska Neom

V Haagu a okolí však také sídlí mnoho evropských a mezinárodních organizací, které českým firmám skýtají řadu příležitostí k uplatnění při jejich pravidelně vypisovaných zakázkách. Pracovníci ZÚ doporučují zájemcům o tuto oblast sledovat informace o výběrových řízeních například Organizace pro zákaz chemických zbraní (ze systému OSN) nebo European Space Agency, která uskutečňuje v nizozemském Nordwijku část svých aktivit v rámci výzkumného a technologického centra ESTEC, a také třeba EUROPOL a její European Cybercrime Centre. Podrobnější informace k tomuto tématu lze nalézt například na vládním webu Business.gov.nl.

Pokud jde o příležitosti k prezentaci či navázání kontaktů, zmiňme květnovou podnikatelskou misi výrobců a dodavatelů vodíkových technologií, v jejímž rámci proběhne návštěva veletrhu World Hydrogen 2024 Summit & Exhibition a B2B jednání se zástupci firem Resato a Gasunie. Cílem vedoucích

Export Journal komentuje

„Chystá se například automatizace vlakových linek RER B a D v pařížském regionu Île-de-France.“

představitelů Rotterdamu je totiž stát se centrem vodíkové energie v Evropě. I proto zde začíná nové vodíkové potrubí, které má brzy propojit velká města nejen v Nizozemsku, ale i v Německu.

Francie

V našem přehledu nemůžeme vynechat Francii. Z hlediska prioritních oblastí pro veřejné investice do moderních technologií je klíčový investiční plán France 2030, který byl zveřejněn v roce 2022 a jehož cílem je zejména urychlení ekologické a digitální transformace. Jak vysvětlují zdroje z českého velvyslanectví, jednotlivé dílčí veřejné zakázky a projekty jsou publikovány v oficiálním věstníku (zpravidla věstník BOAMP). Firmy, které se chtějí ucházet o účast ve francouzských tendrech, podle nich obvykle spolupracují s místním partnerem. Ten pravidelně a systematicky sleduje vypisované veřejné zakázky v konkrétním oboru a zajišťuje veškerou administrativu s tím spojenou. Přehled nejdůležitějších portálů pro vyhledávání veřejných zakázek najdou zájemci na webu Velvyslanectví České republiky v Paříži.

Pokud jde o konkrétní projekty, chystá se například automatizace vlakových linek RER B a D v širším pařížském regionu Île-de-France. Do roku 2027 smlouva počítá s investicí ve výši 8,4 miliardy eur určených na financování strukturálních projektů tohoto předního francouzského regionu. Předmětem projektu je modernizace linek B a D systému příměstské vlakové dopravy RER a zejména jejich částečná automatizace. Obě linky přepraví denně na 1,7 milionu cestujících a patří k nejvytíženějším z celého systému RER.

Za pozornost stojí také prezentační akce v oboru moderních technologií pro firmy nebo startupy, zejména technologický veletrh Vivatech, který je nejvýznamnější francouzskou událostí v tomto oboru.

Spojené království

Na cestě ven z Evropské unie bychom se měli zastavit ve Spojeném království. Podle upozornění českého zastupitelského úřadu v Londýně tam totiž lze mnoho příležitostí dohledat v registrech veřejných zakázek. Příkladem může být tendr zaměřený na vývoj umělé inteligence v oblasti mamografie, poradenství v oblasti umělé inteligence (AI), implementaci a podporu systémů AI, komplexní partnerství a technologie AI nebo třeba projekty digitalizace projektů pro The National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Databázi výběrových řízení ve veřejném sektoru lze nalézt na vládním webu.

Tchaj-wan

Mimo evropský kontinent budou probíhat zajímavé projekty například na Tchaj-wanu. Byť je to země, kde není snadné se prosadit samostatně a je vhodné si najít lokálního partnera, příležitostí je zde celá řada. Jak upozorňuje český zastupitelský úřad se sídlem ve městě Tchaj-pej, v současnosti nejvíce rezonuje téma polovodičů. V rámci programu Taiwan Chip-based Industrial Innovation Program plánuje tamní vláda alokovat na období 2024–2033 až 300 miliard tchajwanských dolarů, což je pro představu 9,3 mld. amerických dolarů. První fáze programu bude zaměřena na výrobu, balení a testování čipů pro vývoj nových inovativních aplikací, které pak mohou mít uplatnění v různých sektorech, jako je zdravotnictví, zpracovatelský průmysl, doprava atd.

I letos spouští Tchaj-wan pod hlavičkou Ministerstva hospodářských záležitostí startupový program International Spacetech Startup Supporting Program s cílem propojit místní průmysl s inovativními zahraničními startupy, které se zabývají vesmírnými technologiemi.

Indie

Exportéři by také měli sledovat dění v nejlidnatější zemi světa. I letos tam budou mimo jiné pokračovat projekty ekonomické diplomacie PROPED na podporu vstupu českých firem na zahraniční trhy. Za zmínku také jistě stojí podnikatelská mise českých společností z oblasti železniční dopravy v červnu 2024. Cílem je podpořit české dodavatele pro sektor železniční a městské kolejové dopravy. Indická železniční doprava totiž prochází modernizací a rozvojem, takže nabízí velké množství příležitostí. Perspektivní je zejména pro české dodavatele komponent, jako jsou např. brzdové systémy, kola a soukolí, sedačky, bezpečnostní systémy, signalizace apod., a skýtá velký potenciál pro spolupráci a vytváření joint-venture za účelem technologického transferu, lokální výroby a účasti ve státních tendrech.

Indie se ovšem také stává globální velmocí v oblasti vesmírných projektů. Indická vesmírná agentura ISRO má zájem o institucionální dialog na téma kosmické spolupráce a jednou z vhodných příležitostí pro navázání česko-indické kosmické průmyslové spolupráce může být mezinárodní veletrh kosmických technologií Bengaluru Space Expo 2024, který se uskuteční v září.

Saúdská Arábie

Saúdská Arábie prochází v posledních letech dynamickou proměnou. Království, jehož ekonomika je závislá na příjmech z ropy, začalo v roce 2016 naplňovat strategický program Vize 2030, obsahující mj. vize ekonomické diverzifikace království. A to s důrazem na udržitelnost a vytvoření uhlíkové neutrální cirkulární ekonomiky. Všechny projekty investorsky zajišťuje saúdskoarabský Public Investment Fund.

Patří sem například futuristický projekt megaměsta, průmyslového centra a turistického střediska Neom o rozloze 26 500 km² na severozápadě Saúdské Arábie. Neom je koncipován jako centrum inovací, technologií a udržitelnosti a má se stát přední světovou destinací pro podniky, turisty i obyvatele.

Dále je to třeba luxusní turistický Red Sea Project na západním pobřeží Saúdské Arábie podél Rudého moře, jehož cílem je nabídnout jedinečné a exkluzivní zážitky s důrazem na udržitelné postupy pro zachování přírodních krás oblasti. Součástí je dále i Qiddiya, zábavní, sportovní a kulturní megaprojekt nedaleko Rijádu, nebo třeba rezidenční a komerční projekt Roshn a další.

Mexiko

Na závěr se zastavme v Mexiku, kde byl v září 2023 otevřen exportní inkubátor CzechTrade pro české firmy. Inkubátor je určen pro různé subjekty z oblasti obchodu a výroby, a to bez ohledu na jejich velikost, které chtějí v zemi působit a potřebují zde zřídit místní entitu. Využít ho mohou také společnosti, které přenášejí do Mexika výrobu, provádějí investiční nebo výrobní projekty, popřípadě již podnikají na mexickém trhu prostřednictvím místních distributorů či vlastní entity a chtějí prohloubit své obchodní vztahy.

Na duben byla také naplánována incomingová technologická mise do státu Jalisco s cílem navázat nové vztahy pro obchodní a vědecko-technickou spolupráci a také posílit rozvoj již existujících česko-mexických vazeb se zaměřením na inovativní sektory a vědecko-výzkumnou spolupráci. Hlavní důraz bude kladen na sektory ICT, pokročilé materiály, biotechnologie a další inovativní řešení.

V zemi se ovšem během letošního roku uskuteční celá řada zajímavých akcí, které mohou exportérům pomoci se vstupem na místní trh. Budou zaměřené na energetický, potravinářský, bezpečnostní, zemědělský či stavební průmysl. Jejich seznam a podrobnější informace lze nalézt na webu Velvyslanectví České republiky v Mexiku.

Názor Bernarda Bauera

Jak se mění česko-německá spolupráce

Zřizováním výzkumných a vývojových center dávají německé podniky České republice silné impulsy pro další fázi transformace. Podnikatelé na obou stranách hranic smýšlí o údržbě a kvalitě svých produktů podobně. Mnoho věcí do sebe zkrátka dobře zapadá, ale jsou tu samozřejmě i problémy. A také klíčová otázka: Co se bude dít s velmi důležitým automobilovým odvětvím?

Česko-německý obchod je již třicet let tahounem českého zahraničního obchodu, a to i v době krize. Bilance zahraničního obchodu s Německem zůstává pro Českou republiku kladná, zatímco český zahraniční obchod jako celek má od roku 2021 problémy. Zároveň však v posledních letech stále více českých firem – mladých inovativních podniků v oblasti digitalizace nebo aditivní výroby – objevuje německý trh jako most ke globálnímu obchodu. To je vítaný vývoj.

Silné impulsy

Mění se však i německé aktivity v České republice. Velké investice německých podniků v 90. letech 20. století byly impulsem pro novou éru, přispěly k modernizaci transformující

se ekonomiky a vytvořily statisíce pracovních míst. Kulturní a geografická blízkost, ale také obrovský podíl průmyslu v obou ekonomikách s velmi silným automobilovým průmyslem učinily z hospodářských vztahů jedinečný model úspěchu.

V současné době jsou na prvním místě výzkum a vývoj, digitalizace, ale také udržitelnost. V posledních deseti letech zřídilo mnoho známých investorů ve svých českých pobočkách výzkumná a vývojová centra, z nichž některá provádějí výzkum pro celou mezinárodní skupinu firem. Mohou se zde opřít o špičkově vzdělané inženýry. Tím dávají německé podniky v České republice silné impulsy pro další fázi transformace.

Bolavá oblast odborného vzdělávání

Podnikatelé na obou stranách smýšlí o výrobě a kvalitě svých produktů podobně. Mnoho věcí do sebe zkrátka dobře zapadá. Kde je potřeba se zlepšit, je oblast odborného vzdělávání. Na to již dvě desetiletí upozorňuje mnoho německých investorů v našem každoročním konjunkturálním průzkumu. Česká republika musí nyní jednat. Pokud si chce udržet svou konkurenceschopnost, potřebuje co nejdříve zavést flexibilní odborné vzdělávání, které je úzce propojeno s praxí a rychlým technologickým vývojem ve firmách. To je s nástupem digitalizace a přechodem na elektromobilitu stále důležitější. Studie Mezinárodního měnového fondu na začátku loňského roku poukázala na to, že systém vzdělávání a odborné přípravy v České republice nereaguje adekvátně na současné výzvy.

Vysoké ceny energií jsou v současnosti jedním z hlavních rizik pro konkurenceschopnost obou ekonomik. Ohrožují nezbytné investice do transformace všech odvětví a obchodních modelů. Je třeba co nejrychleji zvýšit dodávky cenově dostupné energie. Německo a Česká republika však prosazují odlišné koncepce energetické politiky.

Automotive přes palubu?

Další klíčovou otázkou pro obě země je: Co se bude dít s velmi důležitým automobilovým odvětvím? Obě země mají v automobilovém průmyslu vysokou úroveň know-how. Jisté je, že kdo by chtěl tuto staletou tradici hodit přes palubu jako „pouhou výrobu“ s nízkou přidanou hodnotou, udělal by obrovskou chybu. Německá výrobní kompetence je jedním z důležitých důvodů investic zahraničních technologických gigantů v Německu. Podle mého názoru průmyslové země, jakými jsou Česká republika a Německo, potřebují obojí: moderní, digitalizovanou a automatizovanou výrobu, ale také agilní malé a střední podniky, které z inovace vytvoří produkt, uvedou jej na trh a zvýší tak přidanou hodnotu. Svou roli zde však musí sehrát i vláda; konsolidace rozpočtu je pouze jednou stranou mince. Vláda musí zároveň identifikovat a podporovat strategicky důležitá odvětví a celkově vytvářet stimulační investiční prostředí.

To se nepodařilo například u elektromobility. Podpora transformace byla v této oblasti dlouho zanedbávána a teprve v poslední době se dostala do centra pozornosti vlády. Ti, kdo chtějí definovat standardy, se musí těchto trendů ujmout vůdcím a proaktivním způsobem. V České republice se to děje v lépe rozvinutých oblastech nanotechnologií nebo v odvětví informačních technologií, kde je rovněž velký potenciál.

Výzvam čelí i Německo

A co se stane s „tahounem“ českého zahraničního obchodu v příštích dvou až třech letech? S tzv. „nemocným mužem Evropy“, jak se často uvádí? Geopolitická situace se rychle komplikuje. Německo se dnes na Čínu, svého nejdůležitějšího obchodního partnera, dívá jinými očima než ještě před pár lety, mnohem skeptičtěji a opatrněji. To není pro exportní země dobrý trend. Nutí však k přehodnocení a otevření nových trhů a partnerství. Velké naděje se vkládají do oblastí jako Asie, Jižní Amerika nebo Afrika. Manévrovací prostor pro evropskou hospodářskou politiku se však zmenšuje a tlak na dosažení výsledků roste. V případě Austrálie jsme právě byli svědky neúspěchu takových jednání. Evropská politika se proto v mezinárodní soutěži mezi regiony musí pragmaticky zaměřit na výsledky a mít zostřený smysl pro vlastní vyjednávací pozici.

Německo samo čelí nejen obrovským výzvam během transformace, ale potýká se také se strukturálními problémy. Možná je třeba se zamyslet nad tím, jak reformovat federální systém, aby řešení v klíčových oblastech dodávek energie, digitalizace, vzdělávání a bezpečnosti mohla být prosazována jednotně a rychle v celé zemi.

Autorem textu je Bernard Bauer, výkonný člen představenstva Česko-německé obchodní a průmyslové komory (ČNOPK)

Bernard Bauer říká

„Evropská politika se proto v mezinárodní soutěži mezi regiony musí pragmaticky zaměřit na výsledky a mít zostřený smysl pro vlastní vyjednávací pozici.“

Pomůžeme vám s dotací na elektromobily

Určitě jste už zaznamenali informaci o spuštění záručního programu Elektromobilita, v rámci kterého stát, resp. Národní rozvojová banka nabízí podnikatelům dotaci na pořízení elektromobilů. Jak vám s tím můžeme pomoci v Komerční bance?

Na úvod si připomeňme podmínky pro získání finančního příspěvku. Dotace ve výši až 200 000 Kč na osobní elektromobil nebo až 250 000 Kč na užitkový elektromobil je určena živnostníkům a podnikatelům bez ohledu na velikost jejich podnikání. Maximální pořizovací cena osobního vozu je určena na 1,5 milionu Kč bez DPH a užitkového vozu pak až na 2 miliony Kč bez DPH.

Takto pořízený elektromobil ovšem musí být financován prostřednictvím úvěru v délce trvání minimálně dvanáct měsíců. A pokud si jako poskytovatele úvěru vyberete společnost Essox, která je součástí skupiny Komerční banky, přinese vám to mnohé výhody.

- Uzavření i správa smlouvy bez poplatků
- Garantovaná výše zákonného i havarijního pojištění vozidla
- Možnost daňové optimalizace
- Zvýhodněné úrokové sazby

Pro klienty Komerční banky jsme navíc připravili exkluzivní nabídku na vybrané elektromobily od předních značek – Jaguar, BMW, KIA, Tesla, Hyundai a Ford. Jsou to nejen luxusní auta s ekologičtějším aspektem, ale zároveň i užitková vozidla pro podnikatele, kteří chtějí šetřit přírodu a zároveň být efektivní ve svém podnikání. Podrobnější informace najdete na webu Komerční banky.

Využijte dotační program ELENA na podporu výstavby energetických projektů

Chystáte se na energeticky úsporné stavební úpravy stávajících nerezidenčních budov, popř. na technologické investice do energetické účinnosti ve výrobních procesech? Pak by byla škoda nevyužít možnosti programu ELENA, který vám poskytne komplexní technické poradenství.

Program mohou využít malé a střední podniky, dále firmy do 3 000 zaměstnanců a také veřejný sektor. Co všechno lze v rámci tohoto komplexního poradenství získat?

- Energetické audity a posudky
- Poradenství a přípravu dokumentace pro případnou dotaci a její administraci (energetický posudek, DNSH příloha, příprava žádosti o dotaci, statické posouzení fotovoltaických panelů, asistence při výběru dodavatele)
- Přípravu podkladů pro EPC projekty (úvodní studie proveditelnosti, asistence při výběru dodavatele)
- Nabídku vhodného financování (úvěr, Zelený úvěr, ESG úvěr)

Podporované typy projektů jsou mj. investicemi do výrazného snížení energetické náročnosti stávajících budov, také do snížení energetické náročnosti, resp. zvýšení energetické účinnosti výrobních a technologických procesů atd.

Komerční banka nabízí výraznou slevu. Klient zaplatí pouze 10 % ceny poradenství, zbývajících 90 % pak bude hrazeno z programu ELENA. Co je nutné pro získání slevy splnit?

1. Investice musí být dokončena do konce roku 2026.
2. Investiční náklady projektu by měly přesáhnout 10 milionů Kč.

Vyjděte ze zelené transformace jako vítězové

K tomu, jak ve vaší firmě přistupujete k implementaci ESG strategie, čím dál častěji při svém rozhodování přihlížejí investoři, zákazníci i obchodní partneři.

Oblast ESG ovšem může i ve zkušených podnikatelích vyvolávat respekt. Prvním krokem by tak vždy mělo být oslovení odborníků, kteří vám pomohou najít individuální řešení respektující specifika vaší firmy. Někteří experti vám úvodní konzultaci nabídnou zdarma.

„Klientům dopodrobna vysvětlujeme, co jim udržitelné aktivity a investice mohou přinést. Zpravidla si oddechnou, když se dozvědí, že na jednom místě mohou vyřídít jak návrh ESG strategie a specializované financování, tak i žádost o dotace,“ říká Radek Pollák, manažer KB EU Point, který společně s odborníky ze společnosti ENVIROS pomáhá klientům Komerční banky najít vhodná řešení v oblasti ESG.

Dotací specialisté Komerční banky a odborníci ze společnosti ENVIROS s klienty nejprve provedou důkladný vstupní screening. Od něj se následně odvíjejí jednotlivé cíle oblasti ESG, které jsou přímo navázané na jejich obor podnikání. Důležitou roli hrají poradci i v přípravě a administraci dotačních projektů a zajištění výhodného financování.

Dosáhněte na výhodnější úvěr

Klienti mohou zvolit například tzv. Zelený úvěr, specifický typ investičního úvěru se sníženou úrokovou sazbou, jímž lze financovat projekt šetrný k životnímu prostředí.

Anebo úvěr vázaný na cíle udržitelnosti, jehož prostřednictvím mohou financovat záměry vyplývající z vlastní firemní strategie udržitelnosti.

Máte zájem o konzultaci zdarma? Obraťte se na svého bankovního poradce u Komerční banky, popřípadě navštivte stránky [spolecne-udrzitelne.cz](https://www.kb.cz).

Ať vašemu e-shopu neujede vlak

Firmy, které svým klientům nabízejí uživatelsky přívětivé nakupování, rostou. Vyvarujte se zbytečných chyb a zařadte se mezi ně.

„Dnešní zákazníci očekávají, že budou mít možnost platit pomocí svojí oblíbené metody, nebo dokonce na splátky. Zboží přitom chtějí pokud možno obratem, a mají-li čekat, jdou o dům dál,“ vysvětluje Renáta Gregová, Digital Product Sales Expert Komerční banky.

Jak ale na jejich požadavky agilně reagovat, aniž by vám citelně vzrostly provozní náklady? Klíčem je obklopit se skutečnými odborníky, kteří najdou řešení vhodné pro vaše podnikání. U Komerční banky najdete všechny druhy financování pod jednou střechou.

S čím u nás můžete počítat?

- Nabídněte svým zákazníkům rozložení platby nebo nákup na splátky s dobou splácení až 48 měsíců. Díky univerzální platební bráně s více než 55 platebními metodami pak zvýšíte procento dokončených plateb.
- Přes inteligentní API rozhraní můžete do svých systémů bezpečně stahovat real-time transakční historii a zůstatky na účtech vedených u Komerční banky.
- Získejte novou skupinu zákazníků díky ocenění „Udržitelný e-shop“. V rámci projektu vám pomůžeme s udržitelným rozvojem, minimalizací negativních dopadů a úsporou nákladů.

Kompletní nabídku služeb Komerční banky pro vaše e-commerce podnikání najdete na www.kb.cz.

Banky mají k dispozici moderní digitální řešení pro sdílení ESG informací

Česká bankovní asociace ve spolupráci se společností CRIF – Czech Credit Bureau vytvořila automatizovaný strukturovaný ESG dotazník. Ten slouží bankám jako užitečný nástroj k plnění povinných regulatorních požadavků v oblasti vykazování udržitelného podnikání. Bankovní domy ho totiž nabízejí svým firemním klientům, kterým dotazník napoví, co banky zajímá a co od nich v oblasti ESG vyžadují. Konkrétně jde o šestici českých bank, a to Českou spořitelnu, ČSOB, ING Bank, Komerční banku, Raiffeisenbank a UniCredit Bank, které si data do dotazníku vyplněná navzájem sdílejí. To mimo jiné snižuje administrativní zátěž pro firmy.

Dotazník, umístěný na platformě Synesgy, představuje podle svých tvůrců moderní digitální řešení pro sdílení ESG informací a dat na bázi tzv. self-declaration. Systém nabízí řadu funkcionalit, například strukturované dotazníky s předdefinovanými návrhy odpovědí, průběžným ukládáním zadaných odpovědí a dat do databáze, automatizovanými kontrolami jak kompletnosti odpovědí, tak i jejich formátů. Umožňuje také další datové a logické kontroly i možnost přikládat dokumenty na podporu poskytnutých odpovědí.

Dotazníkové řešení je zpracováno uživatelsky přívětivým způsobem. Další nesporná výhoda spočívá v tom, že firemní bankovní klienti dotazník vyplní pouze jednou, což pro ně znamená velkou časovou úsporu. Navíc jsou jeho výsledky pro všechny zúčastněné banky k dispozici okamžitě.

Export Journal komentuje

„Firemní bankovní klienti dotazník vyplní pouze jednou, což pro ně znamená velkou časovou úsporu. Výsledky jsou pro všechny zúčastněné banky k dispozici okamžitě.“

Podle Moniky Zahálkové, výkonné ředitelky České bankovní asociace, je dotazník obecně dobrým vstupem pro seznámení se s problematikou ESG. A také je zkrácenou formou toho, co již řada firem zná z regulace nefinančního reportingu (NFRD či CSRD), jak Monika Zahálková uvedla pro portál Ekonews.

Sledování udržitelného podnikání firemních klientů bank nesouvisí jen s jejich povinností o tom reportovat, ale jeho cílem je také získat data pro posouzení potřeb klientů a jejich podporu během přechodu k udržitelné ekonomice. Činnost bank totiž může mít na životní prostředí zásadní dopad, a to díky poskytování úvěrů na podnikání společnostem, které finance využívají v souladu s principy udržitelného podnikání, resp. budou postupně transformovat své podnikání, aby se dostalo do souladu s cílem Green Deal a dalších iniciativ.

Doplňme, že Synesgy je digitální a globální platforma, která vznikla spojením aktivit společnosti CRIF s ESG aktivitami dalších strategických partnerů po celém světě. CRIF Ratings, společnost patřící do skupiny CRIF, je ratingová agentura oprávněná přidělovat úvěrové ratingy nefinančním podnikům se sídlem v Evropské unii. Na agenturu dohlíží ESMA (European Securities and Markets Authority), evropský orgán dohlížející na řádné fungování finančních trhů.

Umělá inteligence jako nejničivější síla v historii?

Od listopadu 2022, kdy společnost OpenAI uvedla na trh svého revolučního chatbota ChatGPT, se o umělé inteligenci (AI) mluví prakticky denně. Předtím jen málokdo tušil, že můžeme chatbota s umělou inteligencí požádat o provedení výzkumu, napsání eseje nebo třeba složení básně. Dnes to vypadá, že se v tomto oboru děje skoro kontinuálně něco nového a AI si s neskutečnou rychlostí hledá cestu do všech oblastí našich životů.

Byť společnost OpenAI rychle následovaly další firmy, ChatGPT je globálně nejrychleji rostoucí aplikací, týdně ji využívá okolo 100 milionů lidí. Vedle účtů zdarma nabízí i placené prémiové účty s rozšířenými funkcemi. Například model GPT-4 odpovídá na dotazy s větší přesností, je spolehlivější a kreativnější, a jak tvrdí společnost OpenAI, dokáže také připravit shrnutí dlouhých dokumentů, vést lidskou konverzaci nebo třeba skládat písně. GPT-4 Turbo, což je novější verze, pracuje s aktuálními daty a je schopna zpracovávat a odpovídat na podněty uživatelů, které délkou vydají na román.

V současnosti se AI používá nejvíce v sektoru personalistiky a řízení lidských zdrojů, dále v administrativě, marketingu či reklamě. Podle nedávného průzkumu Digital Trust Insights Survey poradenské firmy PwC celosvětově 75 procent firem na AI sází jako na prostředek ke zvýšení produktivity. V Česku je to jen přibližně 39 procent.

AI ovšem vzbuzuje také obavy, a ne právě malé. Světová média pravidelně informují o tom, jak odborníci znovu a znovu varují před možnými negativními stránkami vyvíjející se generativní umělé inteligence. Například podle jednoho z nejvlivnějších myslitelů současnosti, izraelského historika a spisovatele Yuvala Noaha Harariho, může lidstvo jako druh postihnout kvůli AI až existenciální krize.

Harari ovšem také nedávno s určitým optimismem označil nedávný celosvětový summit o bezpečnosti AI v Bletchley Park za důležitý krok do budoucna. Během summi-

Export Journal komentuje

„Podle nedávného průzkumu Digital Trust Insights Survey poradenské firmy PwC celosvětově 75 procent firem na AI sází jako na prostředek ke zvýšení produktivity.“

tu představitelé vlád celého světa mj. vyjádřili obavy z AI, přičemž podle Harariho je nejnadějnější to, že se organizátorům podaří přimět k podpisu prohlášení nejen Evropskou unii, Spojené království a Spojené státy, ale také čínskou vládu. Představitelé světových mocností v deklaraci oznámili nové společné globální úsilí, které má zajistit, že bude umělá inteligence využívána a nasazována bezpečným a odpovědným způsobem.

A u zmíněného summitu ještě zůstaňme. Britský premiér Rishi Sunak totiž během něj vedl zajímavý rozhovor o umělé inteligenci s Elonem Muskem. Na téma vládní regulace majitel sociální sítě X (dříve Twitter) řekl, že „mít rozhodčího je dobrá věc“. A také prohlásil, že jsme svědky nejničivější síly v historii. Budeme mít podle něj něco, co bude chytřejší než nejchytřejší člověk. A také prý přijde okamžik, kdy nebude potřeba žádná práce, protože AI bude schopna dělat všechno. Tato situace je podle Muska dobrá i špatná.

Elektromobilita

Plná elektrifikace vozů Volvo do roku 2030? Náš cíl je reálný, říká Alican Emiroğlu

Se šéfem Volvo Car Czech Republic jsme hovořili o budoucnosti automobilového průmyslu, inovacích a technologickém vývoji i o globální strategii společnosti.

Jak hodnotíte současnou situaci na evropských automobilových trzích? Kromě amerických výrobců je do slova vzaly útokem levnější a podle mnohých odborníků často kvalitnější čínské elektromobily a zdá se, že evropský automobilový průmysl dnes za těmito konkurenty značně zaostává. Jak se s tím podle vás vyrovnají?

Nemůžeme komentovat ostatní značky a jejich strategie. Nicméně za nás mohu říci, že budeme našim zákazníkům i nadále nabízet co nejlepší prémiové zážitky, podpořené bezpečností, která je základem naší filozofie. Ve společnosti Volvo Cars jdeme kupředu a přemýšlíme globálně. Kromě Evropy vyrábíme vozy také v Číně a Spojených státech a samozřejmě na tyto trhy se svými modely vstupujeme. V Evropě je oproti těmto trhům situace trochu jiná. Výrobci se tady musí vypořádat s mnoha pravidly a předpisy, je to velmi regulovaný trh a je možné, že Evropská komise zavede nějaká další opatření. My jako Volvo se však soustředíme na naši cestu a jsme přesvědčeni, že máme správnou strategii a přístup, dobrý plán a kvalitní výrobky.

Jaké jsou klíčové pilíře zmíněné globální strategie?

V zásadě jsou tři. Prvním je samozřejmě elektrifikace. Druhým je růst. Chceme každý rok dosahovat vyšších čísel. A třetím je náš cíl být digitálnější a také dostupnější online. Pracujeme tedy na tom, abychom našim zákazníkům nabízeli služby, které jsou kombinací řady online a offline kanálů.

Do roku 2025 chcete, aby plně elektrické vozy tvořily alespoň polovinu vašeho celkového celosvětového prodeje, zbytek by měly tvořit hybridní modely, a do roku 2030 pak chcete docílit kompletní elektrifikace. Je to reálné?

V roce 2023 dosáhl podíl elektromobilů na našich celosvětových prodejích 16 procent. Máme tedy dva roky na dosažení našeho cíle a letos se k prodejnímu úspěchu našeho nejmenšího a nejnovějšího elektrického SUV EX30 brzy přidá naše vlajková loď – sedmimístné SUV EX90, u kterého očekáváme vysoká prodejní čísla, zejména v Evropě. A zároveň plánujeme každý rok představit alespoň jeden nový plně elektrický vůz. S přihlédnutím k tomu všemu není náš cíl pro rok 2025 nereálný.

Pokud jde o cíl do roku 2030, máme relativně dost času, a jak jsem již řekl, naše strategie je jasná. Zároveň však musí být náš plán flexibilní, protože zejména v Evropě může

do hry vstoupit řada faktorů. Ať už jsou to regulace, nebo úpravy emisních cílů, dotace a tak dále. Kromě toho se Volvo zaměřuje také na udržitelnost.

Co to znamená?

Je to součástí naší strategie. Chceme být uhlíkově neutrální a toho můžeme dosáhnout pouze výrobou plně elektrických vozů. Naše strategie není založena na předpisech nebo zákazech, ale na tom, čemu věříme.

Může vaši strategii nějak ovlivnit případný odklad zákazu výroby spalovacích motorů v Evropské unii?

Vždy jsem věřil, že zakazy, regulace, nebo dokonce dotace nejsou cestou ke změně. Změna by měla být pouze přirozená. A když se podíváme na elektrifikaci automobilů, nejde jen o dotace nebo zákaz dieselů apod. Když dnes usednete do elektromobilu, zjistíte, že je to lepší technologie. Ať už jde o kvalitu vozu, požitek z jízdy, lepší výkon, nebo o zrychlení. Elektromobil je také mnohem tišší, prakticky bezhlučný a v neposlední řadě vychází lépe z hlediska nákladů. Zároveň, jak jsem již před chvílí řekl, nulové emise jsou součástí strategie společnosti Volvo. Což se neobejde bez výroby výhradně elektrických vozů.

Volvo se navíc zaměřuje na celý dodavatelský řetězec a zkoumá oblasti, které patří mezi energeticky nejnáročnější. Patří mezi ně například výroba oceli bez použití fosilních paliv a snížení emisí CO₂ z mezikontinentální přepravy o 84 procent. Opakuji tedy, že naši strategii neovlivňují žádné regulace ani zakazy.

Na jaké novinky se mohou fanoušci a zákazníci společnosti Volvo těšit a co plánujete na letošní rok a na další období?

Co se vám vybaví jako první, když slyšíte slovo Volvo? Asi se shodneme, že je to bezpečnost. Takže naši fanoušci a zákazníci mohou očekávat, že budeme inovovat zejména v této oblasti. Je to bezpochyby dědičtí značky Volvo, na které jsme velmi hrdí, a proto v každém modelu představujeme nový bezpečnostní prvek. Stejně jako najdete bezpečnostní inovace v našem novém nejmenším modelu EX30, budou samozřejmě i ve zmíněném modelu EX90, který je nejbezpečnějším vyrobeným Volvem vůbec. Vedle toho je EX90 výspělým počítačem na kolech, který bude schopen neustálého zlepšování díky aktualizacím prostřednictvím vzdáleného

přístupu. V neposlední řadě bych rád zmínil inovace týkající se výdrže baterie.

Otázka baterií je pro budoucnost automobilového průmyslu jistě zásadní. Jaké inovace jste v této oblasti připravili?

Myslím, že je to zcela unikátní. Jde o to, že baterie se nebudou muset po jednom životním cyklu likvidovat, ale budou se neustále obnovovat a znovu používat. To bude mít samozřejmě zcela zásadní dopad nejen na cenu baterií, ale také na udržitelnost. Na těchto inovacích neustále pracujeme.

Zní to skutečně revolučně. V jaké fázi jsou práce na této inovaci?

Pracujeme na ní již několik let a nyní jsme dospěli do fáze, kdy ji můžeme uvést do praxe. Již jsme otevřeli bateriová centra, která budou zajišťovat zmíněné využití použitých baterií. A není to jen tak. Jak víte, pokud se například poškodí baterie elektromobilu, i když jde jen o malé poškození, může být oprava velmi nákladná, protože nové baterie jsou velmi drahé. A my budeme schopni i toto poškození opravit v našich centrech namísto výměny, a to opět za mnohem nižší ceny.

Jak jsem již řekl, jedná se o velmi důležitý krok z hlediska udržitelnosti a také z hlediska nákladů na používání elektromobilů. Myslím, že v blízké budoucnosti to budou muset udělat všechny značky. V tuto chvíli však máme s naší inovací náskok.

Alican Emiroğlu

Alican Emiroğlu spojil se značkou Volvo poslední dvě desetiletí svého profesionálního působení. Zkušenosti postupně uplatnil i na manažerských postech, od roku 2016 byl obchodním ředitelem Volvo Car Turkey, v roce 2018 se stal obchodním a provozním ředitelem importérů v rámci regionu EMEA. Turecko pak zaměnil za Českou republiku, když se 1. listopadu 2020 stal generálním ředitelem týmu Volvo Car Czech Republic.

Konflikt Ázerbájdžán vs. Arménie: Víc otázek než odpovědí

Nedávná krátká válka Ázerbájdžánu proti Arménii se na stránkách světových médií moc dlouho neohrála. Překryly ji konflikty na Ukrajině a v pásmu Gazy. Přitom pokud jde o mezinárodní význam střetů o Náhorní Karabach, možná až tak malý není a zasloužil by si pozornosti mnohem víc.

Je asi zbytečné zdůrazňovat, jak složité vztahy v oblasti jižního Kavkazu panují. A že totéž platí i pro dopad, jaký má dění v tomhle regionu na globální dynamiku energetiky, ukazuje ve svém článku na portálu The National News Robin M. Mills, výkonný ředitel společnosti Qamar Energy. V první řadě upozorňuje, že z Ázerbájdžánu vedou klíčové ropovody a plynovody přes Gruzii do Turecka a dále na světové trhy. A pak tu samozřejmě působí celá řada protichůdných zájmů.

Například v roce 2018 byl otevřen Transanatolský plynovod (Tanap) a napojil se na Transjadranský plynovod, který v roce 2020 začal zásobovat Řecko, Albánii a Itálii. V lednu 2021 se Turkmenistán a Ázerbájdžán rozhodly rozvíjet přeshraniční ropné a plynové pole Dostluk uprostřed Kaspického moře, což by podle Millse mohlo připravit půdu pro dlouho očekávaný Transkaspický plynovod, který by měl přivést část turkmenských zdrojů plynu na západ. Důsledkem toho může být vytlačení ruské ropné společnosti Lukoil, která, jak se alespoň zdálo, dosud hrála vedoucí roli, pokud jde o Dostluk.

V červenci 2022 podepsala Evropská komise společně s Baku prohlášení, že do roku 2027 usiluje o zvýšení dovozu plynu na nejméně 20 miliard metrů krychlových ročně, přičemž současná kapacita je poloviční. A v srpnu se společnost ADNOC (Abu Dhabi National Oil Company) dohodla na koupi podílu v plynovém poli Absheron v Kaspickém moři, které

provozuje francouzská TotalEnergies a které bude sloužit jako zdroj pro rozšíření plynovodu Tanap. Velmi důležitým hráčem je Turecko, které dlouho disponovalo jen minimálními zásobami, ale nyní rozvíjí dvě rozsáhlá pole v Černém moři a jeho státní plynárenská společnost Botaş se nedávno dohodla na dodávkách do Rumunska.

To vše je pro Evropu, která se snaží nahradit ruský plyn, velmi vítané, poznamenává Robin M. Mills. Podle něj to ale současně znamená, že Brusel má jen omezený diplomatický vliv v otázkách, jako jsou práva Arménů v Náhorním Karabachu. A také že vyměnil závislost na Rusku za znepokojivou potřebu Turecka jako tranzitního státu. Byť je totiž Turecko členem NATO, pod vedením prezidenta Erdogana se nevyhýbá kontroverzním aktivitám. „Jako tranzitní stát má Turecko pravděpodobně ještě větší páky než dodavatel, jakým je Rusko, protože jeho přímé příjmy jsou relativně malé, a může být proto ochotnější o ně přijít,“ píše Mills.

Tato krátká válka o Karabach podle něj každopádně vyvolává více obtížných otázek, než na kolik jich odpovídá. Přinese nynější vítězství Ázerbájdžánu konečně na jižní Kavkaz mír? Podaří se Turecku to, co zatím od počátku 90. let nedokázalo, tedy vybudovat skutečné fyzické spojení se středoaasijskými státy? A dokáže Evropa začlenit tyto změny do své strategie energetické bezpečnosti, aniž by přitom ohrozila své etické nebo ekologické zásady? Uvidíme.

Kartel OPEC+ omezuje těžbu. Co bude dál?

Sdružení nazvané OPEC+, tedy Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC), a jeho spojenci v čele s Ruskem se koncem listopadu 2023 dohodli na dobrovolném snížení těžby ropy. A to o přibližně 2,2 milionu barelů denně. Podle oficiálních vyjádření je důvodem snaha překonat období nízké poptávky během prvního kvartálu loňského roku. Členové aliance jsou prý rovněž připraveni provést další případné snížení, pokud by se žádoucí efekt nedostavil.

Prohlásil to ruský vicepremiér Alexander Novak v reakci na skepsi, která se objevila na ropných trzích po vyhlášení plánu na dobrovolné škrty. Trhy totiž podle odborníků pochybovaly, zda bude omezení realizováno v plné výši, a tak ceny ropy klesaly i po oznámení, že OPEC svou produkci omezí. I proto podle Novaka už koncem roku 2023 Rusko dobrovolně omezovalo svůj vývoz o tři sta tisíc barelů denně. A začátkem letošního března ruský vicepremiér oznámil, že ve druhém čtvrtletí 2024 jeho země sníží těžbu a vývoz ropy o dalších 471 000 barelů denně, v koordinaci s některými členskými zeměmi OPEC+.

Saúdská Arábie vloni oznámila, že své dosavadní omezení těžby o milion barelů denně prodlouží do konce března. A letos v březnu prohlášení revidovala v tom smyslu, že svůj závazek prodlužuje až do konce druhého čtvrtletí. Těžít by tak měla zhruba devět milionů barelů denně. Kuvajť uvedl, že do konce června sníží těžbu o 135 000 barelů denně, Alžírsko o 51 000 barelů denně a Omán o 42 000 barelů denně.

Členové skupiny OPEC+ obvykle těží zhruba 43 milionů barelů ropy denně a na globálních dodávkách ropy se podílejí více než 40 procenty. OPEC navíc vloni vyzval Brazílii, která patří mezi deset největších producentů ropy, aby se stala členem kartelu. Brazílský ministr energetiky údajně prohlásil, že by k tomu mohlo dojít v lednu 2024. Jenže koncem loňského roku brazilský prezident Lula podle agentury Reuters řekl, že Brazílie se nikdy nestane plnoprávným členem OPEC, protože jím být nechce. To, co chce, je mít vliv, dodal Lula.

Export Journal komentuje

„Kuvajť uvedl, že do konce června sníží těžbu o 135 000 barelů denně, Alžírsko o 51 000 barelů denně a Omán o 42 000 barelů denně.“

A jak se bude cena ropy vyvíjet v příštích týdnech a měsících? V poslední době ji podpořilo rostoucí geopolitické napětí, především coby důsledek útoků Húsíů na lodě v Rudém moři. A to i přesto, že na trhu přetrvávají obavy o ekonomický růst a negativní vliv vysokých úrokových sazeb. Někteří analytici koncem loňského roku předpovídali, že v důsledku snížení těžby členy OPEC+ dojde k nárůstu ceny ropy na úroveň kolem 100 dolarů za barel, to ale nemělo mít dlouhé trvání. Kombinace negativních jevů měla podle nich v následujících měsících poškodit ekonomickou aktivitu a cena ropy opět zamířit do pásma okolo 80 dolarů za barel. Zdá se, že tyto predikce vycházejí, koncem března 2024 se cena skutečně pohybovala kolem úrovně 85 dolarů za barel a na počátku dubna se již nesla v oscilaci okolo 90 dolarů za barel.

Po pěti letech letos snad na předpandemické úrovni

Tuzemská ekonomika má z pohledu své výkonnosti to nejhorší za sebou, po loňském poklesu si letos polepší. Mezičtvrtletně ekonomika roste již od loňského závěrečného čtvrtletí, od letošního druhého kvartálu poroste podle nás solidním tempem kolem půl procenta.

Za růstem bude stát domácí poptávka, primárně v podobě znovuoživení spotřeby domácností. Tomu pomůže zejména růst reálných mezd díky přetrvávajícímu napětí na trhu práce na straně jedné a výrazně nižší inflaci na straně druhé. Ta se z dvouciferných úrovní posledních dvou let vrátila v únoru na svůj dvouprocentní cíl a kolem něj se bude držet po celý letošní rok. ČNB již vloni před Vánoci odstartovala cyklus snižování úrokových sazeb. Nominální sazby půjdou letos výrazně dolů, i tak ale v reálném vyjádření zůstanou restriktivní.

Česká ekonomika v kostce: Vloni mírný pokles, letos již viditelný růst

Výkon české ekonomiky zůstal v roce 2023 utlumený. Hrubý domácí produkt za celý rok poklesl o 0,2 %. To znamená, že od předpandemické úrovně konce roku 2019 se loni naše hospodářství ještě více vzdálilo, když za ní ve čtvrtém čtvrtletí 2023 zaostávalo o více než procento. Hlavní brzdou byla spotřeba domácností, která výrazně utrpěla v důsledku hlubokého poklesu reálných mezd. Ty se propadly až na úroveň konce roku 2017. Nízkopříjmové domácnosti tak v loňském roce narážely na svá rozpočtová omezení, vysokopříjmové zase navýšovaly opatrnostní úspory, respektive přesouvaly prostředky směrem ke spořicímu produktům s delší dobou splatnosti či rizikovějším investičním instrumentům. Cíl byl jasný, dosáhnout vyššího výnosu a eliminovat ztráty způsobené inflací. Reálná úroveň spotřebitelských výdajů tak bohužel odpovídala přelomu let 2016 a 2017. Celkově tak výdaje na konečnou spotřebu domácností klesly reálně o 3,1 %.

Co naopak mělo vloni pozitivní vliv, to byla zahraniční poptávka. Zatímco ekonomika jako celek loni (měřeno reálným HDP) o 0,2 % poklesla, příspěvek zahraniční poptávky byl kladný ve výši 3,1 procentního bodu. Zde se odrazilo odeznívání problému se subdodávkami, když především výrobci v automobilovém průmyslu mohli dokončovat rozpracované výrobky a jejich vývozem následně podporovat zahraniční obchod. To se pak odrazilo v nižší tvorbě zásob. K té zároveň přispívala i slabá domácí poptávka. Vývoj hrubé přidané hodnoty těžil v roce 2023 zejména z vývoje zpracovatelského prů-

myslu a informačních a komunikačních činností. Negativní vliv měla skupina odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství. Celková hrubá přidaná hodnota v roce 2023 v české ekonomice v reálném vyjádření vzrostla o 0,4 %.

Mzdy již reálně rostou a podpoří spotřebu

Průměrná nominální mzda vloni vzrostla o průměrných 7,5 %, po zohlednění inflace to znamenalo pokles reálných mezd o 2,9 %. Nicméně pohled na mezičtvrtletní dynamiku ukazuje, že reálné mzdy již od loňského druhého čtvrtletí rostou, v posledních třech měsících loňského roku to bylo podle našeho odhadu o 0,4 % po 0,2 % v předchozím čtvrtletí. Nicméně celkově se průměrná reálná mzda v loňském čtvrtém čtvrtletí nacházela zhruba na úrovni přelomu let 2017 a 2018. Obnovení růstu reálných mezd bylo tedy vloni velmi mírné, což se odráželo v pokračujícím výrazném útlumu spotřeby domácností.

Jan Vejmelek, hlavní ekonom Komerční banky

Míra nezaměstnanosti zůstávala v průběhu roku 2023 na nízkých úrovních. Podle obecné míry nezaměstnanosti (ILO) zůstala pod 3 %, podíl nezaměstnaných pak pod 4 %. Mírně se snížil počet volných pracovních pozic, kdy na jednoho nezaměstnaného připadalo jedno pracovní místo. Ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie si Česká republika udržela z hlediska míry nezaměstnanosti prím.

Maloobchodní tržby za celý loňský rok vykázaly v reálném vyjádření pokles o 4,1 %. Tržby za potraviny klesly o 5,3 %, přičemž za nepotravinářské zboží to bylo o 5,2 %. Naopak za pohonné hmoty prodejci utržili o 4,9 % více. Tržby za prodej a opravy motorových vozidel stouply o 4,2 %, v tom za prodej motorových vozidel včetně náhradních dílů o 4,7 % a za opravy motorových vozidel o 2,3 %.

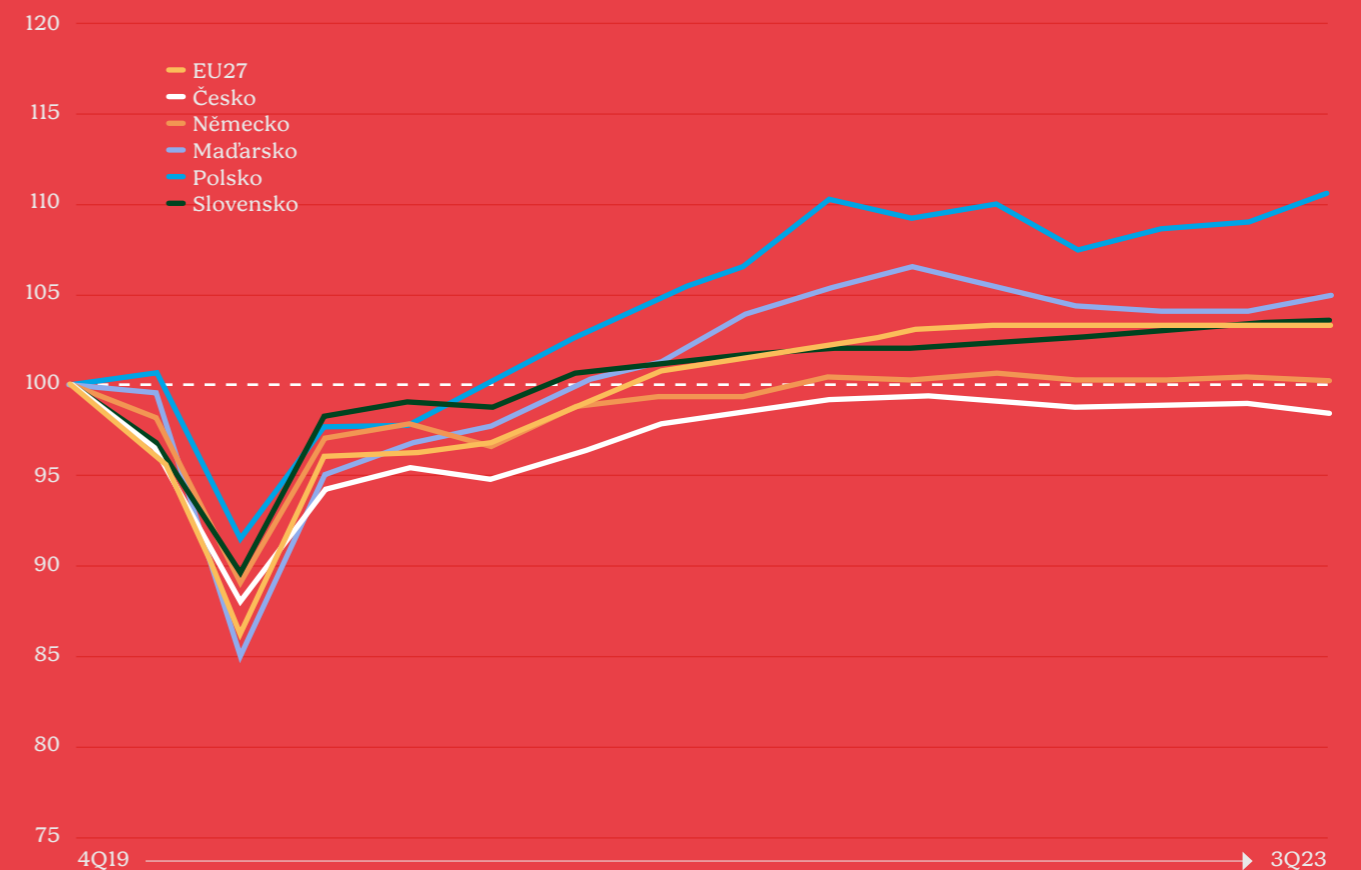
Průmyslová produkce byla v roce 2023 meziročně nižší o 0,4 %. K tomuto výsledku významně přispěly poklesy v odvětvích výroby ostatních nekovových minerálních výrobků a výroby základních kovů, hutnictví a slévárenství. Oproti roku 2022 se snížila i výroba elektřiny. Celkový pokles nedokázalo zvrátit ani oživení ve výrobě motorových vozidel a ostatních dopravních prostředků. Meziročně klesla i hodnota nových průmyslových zakázek, a sice o 1,7 %.

Česká ekonomika již letos poroste. Po loňském poklesu reálného HDP o 0,2 % počítáme s růstem o procento a půl (+1,4 %). To by znamenalo, že předpandemické úrovně konce roku 2019 Česko jako poslední země Evropské unie dosáhne během letošního druhého čtvrtletí. Zkraje toho letošního ale stále přetrvávalo restriktivní působení měnové politiky

a na domácnosti i firmy dopadal vládní konsolidační balíček. A ani situace u našeho klíčového obchodního partnera nebyla povzbudivá. Německo podle posledních údajů ve druhé polovině loňského roku jen těsně uniklo technické recesi. Letos si německá ekonomika polepší pouze minimálně.

Za letošním mírným růstem tuzemského hospodářství bude stát primárně domácí poptávka. Již v loňském roce byla patrná investiční aktivita privátního i veřejného sektoru, celkové investice v podobě hrubé tvorby fixního kapitálu se již v polovině roku 2023 dostaly nad předpandemickou úroveň; za celý loňský rok byla tvorba hrubého fixního kapitálu reálně o 4,2 % vyšší. Letos tempo růstu investic ještě nepatrně zrychlí, když by mu mělo pomoci postupné snižování nákladů na financování díky klesajícím úrokovým sazbám. Klíčovou položkou z pohledu letošního růstu bude ale spotřeba domácností. Ta zatím zůstává téměř 10 % pod úrovní konce roku 2019. Poslední měsíce loňského roku ale již přinesly první náznaky, že pokles spotřeby domácností je u konce, například pohled na maloobchodní prodeje či tržby ve službách. V Komerční bance počítáme pro letošek se vzestupem reálné spotřeby domácností o 2,7 %, s tím, že hlavním motorem by měl být růst reálných mezd, který na mezičtvrtletní dynamice pozorujeme již od druhého čtvrtletí loňského roku. Dosavadní nízká výkonnost české ekonomiky se totiž nijak zásadněji neprojevuje na trhu práce, zvýšení nezaměstnanosti předpokládáme pouze kosmetické. Tempo růstu nominálních mezd tak bude letos přesahovat šest procent, ovšem při výrazně nižší inflaci.

ČR je jediná země EU s reálným HDP pod předpandemickou úrovní

Zdroj: Eurostat, Ekonomický a strategický výzkum, Komerční banka

Období vysoké dvouciferné inflace je za námi, letos již na cíli

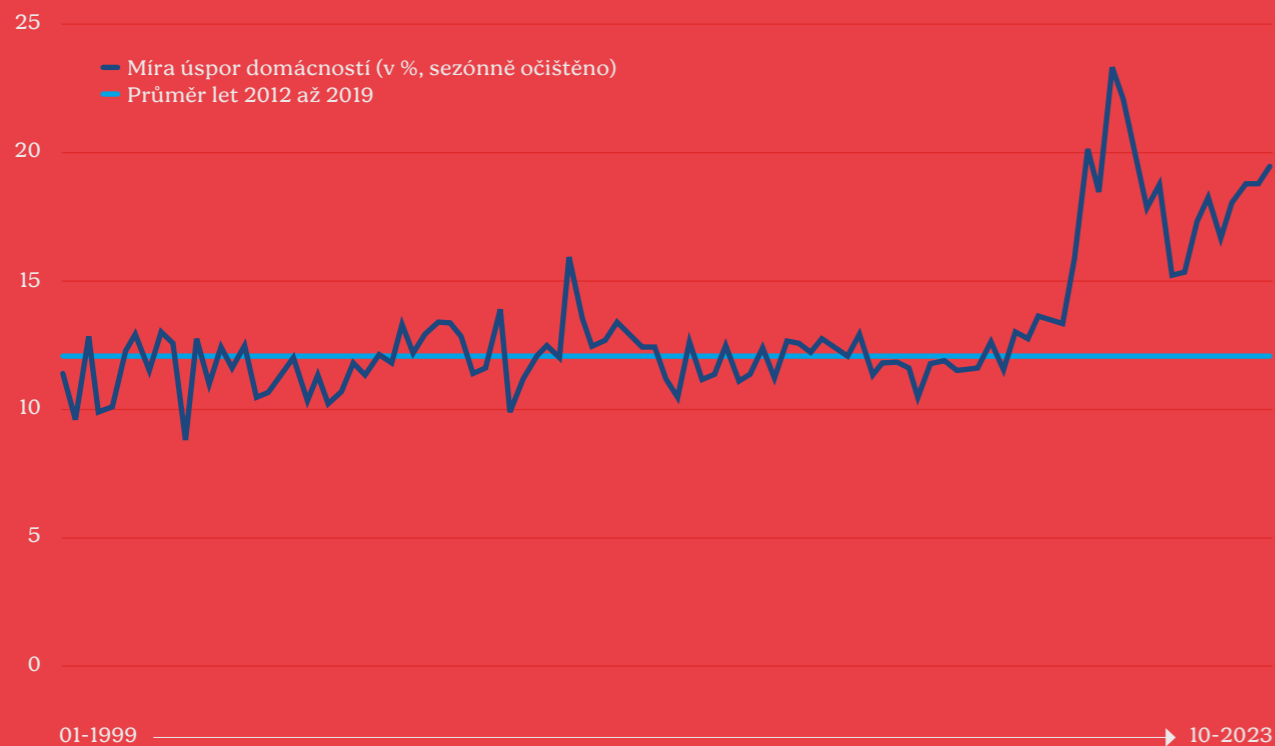
Inflace v průběhu loňského roku rychle zpomalovala. Zatímco ještě v prvním čtvrtletí se nacházela v průměru na 16,4 %, v tom závěrečném to bylo již jen 7,6 %. Výrazně na tempu ubírala především jádrová inflace, která se z průměrných téměř dvanácti procent v prvním čtvrtletí snížila až na 3,9 % ve čtvrtletí čtvrtém. Za vývojem stála nejen vyšší srovnávací základna, ale i silně utlumená domácí poptávka. Meziměsíční anualizovaná dynamika jádrové inflace se tak již pohybovala poblíž dvouprocentního cíle centrální banky. Na vývoji celkové inflace se v roce 2023 odrazil především růst cen v oddíle bydlení, potravin a nealkoholických nápojů. Naopak ke snižování cenové hladiny nejvíce přispíval vývoj cen v oddíle doprava.

Hned s počátkem roku 2024 šla meziroční inflace rychle dolů, když se lednové číslo zastavilo na 2,3 %. Lednový údaj přitom bývá tradičně ten, který z velké části určí výši inflace pro celý rok. To platí o to více v době ustáleného cenového vývoje bez větších ekonomických šoků. Rok 2024 by po předchozích turbulentních letech snad mohl být tímto případem. Únorový a březnový údaj ukázal inflaci přesně na úrovni cíle ve výši 2,0 %. Po zbytek roku by se podle nás měla inflace v meziročním srovnání držet právě v blízkosti svého cíle. V průměru by se tak letošní inflace měla držet kolem 2,1 %. Jádrová inflace se pravděpodobně po celý rok 2024 udrží meziročně mírně nad 2 %. V průměru by pak podle naší

Export Journal komentuje

„Podle našeho hlavního scénáře by již koruna během letošního roku výrazněji oslabovat neměla. Úrokový diferenciál, představující hlavní kurzotvorný faktor, by se totiž již výrazně zužovat neměl.“

Míra úspor domácností zůstává nad dlouhodobým průměrem

Zdroj: ČSÚ, Ekonomický a strategický výzkum, Komerční banka

prognózy měla dosáhnout 2,6 %, a to navzdory tomu, že předpokládáme postupné obnovení poptávkových tlaků vyplývajících z oživení spotřeby domácností.

ČNB začala sazby snižovat již před Vánoci, letošní rok bude ve znamení jejich výraznějšího snižování

Centrální banka kvůli obavám z přetrvávajících inflačních tlaků držela téměř po celý rok 2023 sazby beze změny. K jejich prvnímu snížení o 25 bb přistoupila až v prosinci. Základní repo sazba tak po rok a půl trvající stabilitě na úrovni 7 % poklesla na 6,75 %. S rokem 2024 tempo poklesu sazeb zrychlilo, když od února sazby klesají tempem 50bb na zasedání. Ke konci prvního čtvrtletí tak již sazba činila 5,75 %. Vzhledem k ústupu inflace je zřejmé, že působení měnové politiky bylo příliš restriktivní. To platí o to více při zohlednění tradičního zpoždění v účincích měnové politiky, které centrální banka odhaduje v rozsahu 12 až 18 měsíců. Ke konci roku 2024 se tak již klíčová sazba centrální banky může nacházet pod čtyřmi procenty.

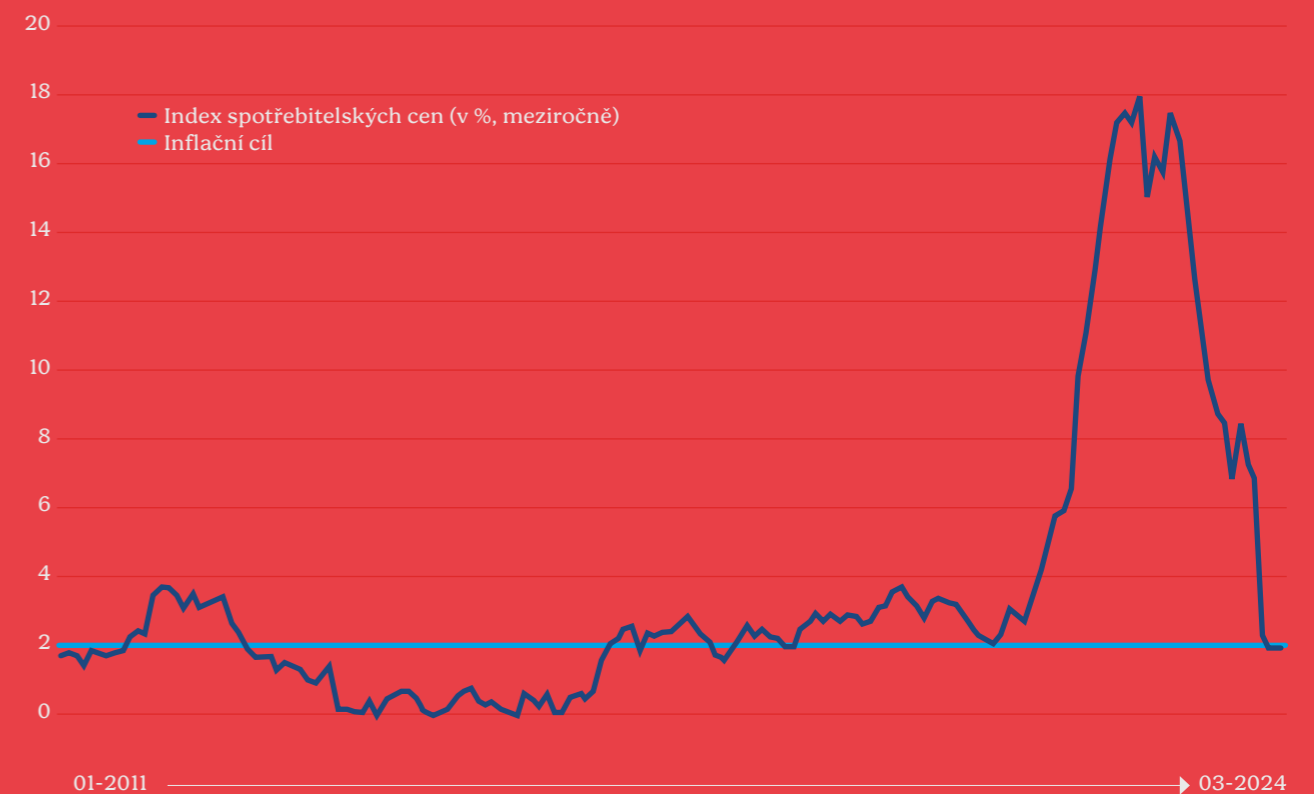
Koruně zužující se úrokový diferenciál neprospěl

V prostředí zužujícího se úrokového diferenciálu se měnám rozvíjejících se trhů v loňském roce příliš nedařilo, a to platilo i pro samotnou korunu. Její kurz vůči euru dosáhl svého maxima v dubnu, a to na úrovni 23,3 CZK/EUR. Od té doby

domácí měna oslabovala a rok uzavřela na hladině 24,7 CZK/EUR. Na globálních devizových trzích naopak svoje pozice dále upevňoval americký dolar, a to v souvislosti s překvapivou odolností tamní ekonomiky. Kromě globálních vlivů pak k oslabování koruny přispělo ukončení intervenčního režimu na podporu tuzemské měny ze strany ČNB, které oznámila na srpnovém zasedání. Nepříznivě se na vývoji domácí měny odrazila i obecně slabší data z české ekonomiky a podle našeho odhadu rovněž její přetrvávající nadhodnocení oproti fundamentům. To se změnilo během prvních dvou měsíců letošního roku s oslabením nad hladinu 25 CZK/EUR. Právě tuto úroveň považujeme za blízkou aktuálním fundamentům.

Podle našeho hlavního scénáře by již koruna během letošního roku výrazněji oslabovat neměla. Úrokový diferenciál, představující hlavní kurzotvorný faktor, by se totiž již výrazně zužovat neměl. Pozitivně by měl působit letošní očekávaný rychlejší růst české ekonomiky ve srovnání s eurozónou. Globálně silnější dolar ale bude potenciální zisky pro českou korunu spíše omezovat. Z pohledu koruny stabilizační roli by mohlo mít i případné navýšení objemu odprodeje výnosů z devizových rezerv ČNB, který od března činil 136,9 mil. EUR za měsíc. Stav devizových rezerv centrální banky ke konci letošního ledna činil 133,9 mld. EUR. V poměru k velikosti ekonomiky devizové rezervy dosahují více než 45 % ročního HDP a jsou z tohoto pohledu stále jedny z největších na světě. Celkově by tak koruna v páru s eurem mohla do konce letošního roku posílit lehce pod 25,0 CZK/EUR.

Inflace zpět na cíli

Zdroj: ČSÚ, Ekonomický a strategický výzkum, Komerční banka

ESG reportování

Nefinanční reportování neskončí u velkých společností

Připravit se na Směrnici o podávání zpráv o udržitelnosti podniků (CSRD) je dnes stěžejní téma zejména pro velké společnosti. Prvních z nich se reportovací povinnost bude týkat už za finanční rok 2024. Dotkne se ovšem třeba i exportérů a dodavatelů z řad malých a středních podniků.

Finanční rok 2024 přináší velkým společnostem povinnost uvést formou konsolidované zprávy výroční zprávu doplněnou o zprávu o udržitelnosti. Ta musí obsahovat klíčové informace nutné k pochopení dopadů činnosti této společnosti v oblasti životního prostředí, sociální, lidských práv nebo správy a řízení. Obsahové požadavky a povinné informace v prosinci 2023 specifikoval Evropský standard pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS). Podle CSRD navíc zpráva přichází s povinností ověření auditem. Pro velké společnosti to znamená zajistit s předstihem důvěryhodná data sahající za hranici jejich společnosti.

Nefinanční reporting jako dominový efekt

Dosud není běžnou praxí, aby malé a střední podniky publikovaly nefinanční data nebo je sdílely se svými obchodními partnery. Pro mnohé tak může být letošní rok zlomovým. CSRD totiž po velkých společnostech požaduje zveřejnit řadu informací a číselných dat, jejichž vykazání se neobejde bez součinnosti s dodavateli. Mezi nimi jsou nejčastěji exportéři a dodavatelé z řad malých a středních podniků.

„Lze očekávat, že velké společnosti budou po svých dodavatelích požadovat například data pro výpočet uhlíkové stopy nebo vyšší detail o environmentální stopě jejich produktů pro potřeby taxonomie udržitelných aktivit. V posledních letech se běžně setkáváme s tím, že společnosti zasílaly dodavatelům dotazníky pro sběr nefinančních dat. Lze očekávat, že komplexnost dotazníků se bude i nadále zvyšovat,“ vysvětluje Alice Machová, partnerka společnosti EY.

Dobrovolné standardy mohou pomoci

Právě za účelem snížení administrativní zátěže představila Evropská unie návrh dobrovolného standardu pro vykazování nefinančních dat, který by mohl malým a středním podnikům ulehčit.

Návrh standardu se zaměřuje na okruhy témat, která mají korespondovat s požadavky, jež budou kladeny ze strany velkých společností. Standard stanovuje celkem devět okruhů témat napříč environmentální, sociální a správní (governance) oblastí (tzv. ESG). Jeho finální podobu lze očekávat v průběhu roku 2024.

Malým a středním podnikům má ulehčit dobrovolný standard

Základní modul		
Kvalitativní informace (B1 a B2)		
<ul style="list-style-type: none"> — B3 Energie a emise skleníkových plynů — B4 Znečištění vzduchu, vody a půdy — B5 Biodiverzita — B6 Voda — B7 Využití zdrojů, oběhového hospodářství a odpadový management 	<ul style="list-style-type: none"> — B8 Pracovní síla – obecné charakteristiky — B9 Pracovní síla – zdraví a bezpečnost — B10 Pracovní síla – odměňování, kolektivní vyjednávání a vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> — B11 Incidentsy korupce a úplatkářství
Další moduly (k vykazování dle druhu podniku)		
Narativní politiky, akce a cíle (PAT)	Obchodní partneři (BP)	

Struktura navrhovaného dobrovolného standardu

Struktura navrhovaného standardu je rozdělena do modulů. Základní modul zahrnuje kontextové informace o udržitelných praktikách v podniku a o přípravě nefinanční zprávy. Následují požadavky na data napříč oblastmi ESG.

V environmentální oblasti jsou požadavky na data o uhlíkové stopě, spotřebě energií, spotřebě vody a produkci odpadu. Další data, která jsou relevantní pro společnost v určitých odvětvích, zahrnují detaily o dopadech na biodiverzitu nebo znečištění.

Sociální oblast pokrývá počet zaměstnanců dle typu smlouvy a pohlaví, počet a míru pracovních úrazů a smrtelných pracovních úrazů, platební podmínky včetně rozdílů v odměňování, kolektivní smlouvy a průměrný počet hodin školení a rozvoje zaměstnanců.

V části správy a řízení podniku (governance) mohou podniky zveřejnit indikátory spojené s korupcí a úplatkářstvím.

„Může se zdát, že datové požadavky odběratelů jsou rozsáhlé, ale ve skutečnosti i menší podniky alespoň část z nich sbírají. Některé dokonce běžně reportují orgánům státní správy. Právě pomoc malým a středním podnikům zorientovat se v nejběžněji požadovaných nefinančních datech, usnadnit a sjednotit jejich sběr – to jsou cíle dobrovolného standardu. Ve střednědobém horizontu mohou významně ulehčit třeba exportérům dodávajícím zboží na trhy v západní Evropě,“ dodává Machová.

Nefinančními informacemi to nekončí

Zatímco si společnosti budou zvykat na sběr a vykazování nefinančních dat, na obzoru leží další výzva. V prosinci 2023 došla Evropská unie předběžné dohody o Směrnici o náležitě péči podniků (CSDDD) v oblasti udržitelnosti potvrzené letos v březnu Evropskou radou.

CSDDD stanoví pravidla týkající se povinností velkých společností v souvislosti se skutečnými i potenciálními nepříznivými dopady v oblasti lidských práv a životního prostředí, jež vznikají v jejich řetězci činnosti. Ten zahrnuje obchodní partnery na předchozích stupních a částečně i na navazujících stupních, jako je distribuce nebo recyklace. Směrnice také stanoví pravidla ohledně sankcí a občanskoprávní odpovědnosti za porušení těchto povinností. Finální schválení CSDDD lze přitom očekávat už na jaře 2024, s uplatňováním nejspíš od roku 2027.

Malé a střední podniky jakožto dodavatelé služeb se tak musí připravit na to, že velké společnosti budou nuceny

Export Journal komentuje

„Dosud není běžnou praxí, aby malé a střední podniky publikovaly nefinanční data nebo je sdílely se svými obchodními partnery. Pro mnohé tak může být letošní rok zlomovým.“

Alice Machová

Alice vede v České republice týmy odborníků poradenských služeb v oblasti CFO agendy a udržitelného rozvoje. Zaměřuje se také na digitální technologie, finanční procesy, treasury, transakční účetnictví, účetní standardy IFRS a US GAAP. Dále Alice vede v rámci celého EY ČR Sustainability Business Services, věnuje se nastavování ESG strategií pro firmy, sustainability reportingu podle CSRD a GRI, dekarbonizačním strategiím a poradenství v oblasti financování udržitelných projektů.

ještě důsledněji prověřovat, že v jejich dodavatelském řetězci nedochází k porušování lidských práv nebo nepříznivým dopadům na životní prostředí.

„Obdobné zákony už dnes platí například ve Francii a Německu. Tamní velké společnosti na nové povinnosti zareagovaly novou vlnou dotazníků, přísnějšími kritérii ve veřejných zakázkách, ale také nastavováním systémů kontrol a vyhodnocování rizikových dodavatelů. S novou směrnicí lze očekávat, že se tato praxe rozšíří do celé Evropské unie,“ uzavírá Machová.

Budoucnost pro malé a střední podniky

Nefinanční reportování alespoň prozatím zůstává doménou velkých společností. Přesto je už dnes zřejmé, že se přímo dotkne i malých a středních podniků. Podle současných trendů je navíc možné očekávat, že se požadavky na data budou i nadále zvyšovat. Udržitelnost se tak alespoň v Evropské unii postupně stává normou, která může ovlivňovat úspěšnost firem při navazování obchodních vztahů. A včasné přizpůsobení se novým podmínkám jim naopak může přinést konkurenční výhody.

Emise uhlíku neklesají. Podle Nature je třeba jinak stanovovat cenu

Zprávy o rekordně vysokých teplotách vzduchu a oceánů, o nebývale nízké úrovni antarktického mořského ledu či o ničivých požárech a záplavách loni nejspíš zaznamenal téměř každý. Ovšem jak upozornil web The Conversation, který se zaměřuje na publikování zpráv a analýz založených na výzkumu, mnohem méně se ve světových médiích objevují zprávy o stavu skleníkových plynů. Ty totiž nejenže neklesají, ale naopak dál rostou. Množství oxidu uhličitého (CO₂) je na úrovni, jaká nebyla zaznamenána od pliocénu před třemi miliony let.

Autoři textu konstatují, že i přes změny, které pozorujeme, celosvětové úsilí o snížení emisí zdaleka nedosahuje toho, co je potřeba k udržení úrovně oteplení pod 2 °C. Natožpak ambicióznějšího cíle 1,5 °C, jenž byl stanoven Pařížskou dohodou. Z toho podle nich vyplývá naléhavá potřeba nejen produkci emisí omezovat, ale také je z atmosféry aktivně odstraňovat.

Například prestižní vědecký časopis Nature nedávno přišel s návrhy, jak stanovovat cenu uhlíku jiným způsobem než doposud. V současnosti je totiž většina z tzv. uhlíkových

kreditů přidělována na opatření, která tvorbu emisí zamezují, ale neřeší existující přebytek oxidu uhličitého. Pokud by k této změně došlo, podle Nature by to pomohlo financovat nejslibnější technologie pro dosažení nulových čistých emisí uhlíku do roku 2050. A jaké technologie by to mohly být? Například:

- biouhlí, kdy je uhlík z rostlinného materiálu vázán ve formě dřevěného uhlí a ukládá se do půdy,
- přímé zachycování a ukládání uhlíku ve vzduchu, při kterém se CO₂ přímo odstraňuje ze vzduchu a ukládá se do geologických útvarů.

Český portál FocusOn v této souvislosti upozorňuje, že velkou překážkou je cenový mechanismus trhu s kompenzacemi uhlíku. Cena za vypořádání tuny CO₂ se pohybuje v rozmezí 10–100 dolarů, protože ji silně ovlivňují levnější strategie zamezení produkce emisí, jako je například nekácení lesů. Pokud vezmeme v úvahu náklady na technologie odstraňování CO₂, které mohou přesáhnout částku 200 dolarů za tunu odstraněného materiálu, je zřejmé, že stávající ceny jsou nedostatečné, píše FocusOn.

Letošní rok čekáme nevídaný útok na západní demokracie

Britské listy nedávno uveřejnily překlad článku z uznávaného časopisu Politico, který upozorňuje na to, že zanedlouho se vůbec poprvé uskuteční hned troje významné volby ve stejném kalendářním roce. A to v USA, ve Velké Británii a také v Evropské unii. Tato hlasování budou mít podle autora textu Marka Scottera významný vliv na budoucí podobu západního světa. Jak totiž Politico v této souvislosti zdůrazňuje, nikdy předtím nebyla integrita demokracie v takovém ohrožení jako dnes, a to v důsledku proměny politických kampaní v posledních letech ve válku vedenou převážně online.

Sociální média jsou ze své povahy silou, která polarizuje debatu. Giganti sociálních médií Facebook, YouTube a TikTok se stali kotlem, z něhož se sociální nepokoje mohou přelit třeba i do násilí. Jako příklad časopis připomíná útok na Capitol ve Washingtonu 6. ledna 2021 nebo loňské události v Brazílii. Navíc za „humny“ čekají aktéři, kterým nejde o nic menšího než o zničení samotné podstaty liberálního západního světa postaveného na svobodě a demokracii. Příkladem budiž ruský diktátor Vladimir Putin, jehož cílem je šířením lži zmařit volby na Západě.

Dalším polínkem pod žhnoucí kotel je čím dál intenzivnější příklon rozčarovanych voličů k politikům, kteří demokracii pohrdají. Za hlavní důvody, proč k tomu dochází, považuje Politico hospodářskou stagnaci a rozsáhlou inflaci. V Evropě je zřejmý vzestup krajní pravice a v USA, navzdory řadě soudních sporů, kterým čelí, je Donald Trump favoritem souboje o prezidentský úřad s Joem Bidenem.

Zdá se tedy, píše Politico, že v nadcházejících západních volbách bude hrát určující roli hořký koktejl složený z agresivního mikrocílení na voliče, které spočívá v tom, že politické strany shromažďují stohy osobních údajů o potenciálních voličích a poté je bombardují přesně přizpůsobenými zprávami, dále je polarizace, kterou významně zesilují sociální média, a rovněž z ruského vměšování. „Neliberální populismus se šíří po celém světě,“ cituje Politico Allie Funkovou, ředitelku výzkumu pro technologie a demokracii ve washingtonské neziskové organizaci Freedom House, která je podle svých slov situací hluboce znepokojena. Dodejme nicméně, že článek v Politico vyšel ještě před parlamentními volbami v Polsku, jejichž výsledek jistě stoupencům svobody a demokracie vlil aspoň trochu optimismu do žil.

Vlády nad světem se ujímá režim makroekonomické a tržní volatility

Relativní stabilita, což je výraz, který lze použít pro charakteristiku několika uplynulých desetiletí trvajících zhruba do vypuknutí covidové pandemie a kterým se myslí například nízké úrokové sazby, nízká inflace či ceny energií apod., je pryč. A to zřejmě nadlouho. Alespoň to ve své pravidelné zprávě tvrdí asi nejmocnější světová investiční skupina Blackrock. Podle ní přichází nový režim větší makroekonomické a tržní volatility, který mění dlouhodobý výhled růstu a inflace a má potenciál způsobit velké posuny v ziskovosti napříč ekonomikami a odvětvími.

Za tímto novým režimem stojí podle Blackrock na globální úrovni tzv. mega síly, tedy velké strukturální změny. Které to jsou? Například:

- skokový nástup technologií a umělé inteligence,
- rychle se vyvíjející finanční architektura, která mění způsob, jakým domácnosti a společnosti používají hotovost, půjčují si, provádějí transakce a hledají výnosy,
- změna povahy globalizace, kdy země stále víc upřednostňují národní bezpečnost a odolnost před ekonomickou efektivitou,
- nízkoe emisní ekonomika a energetika,
- stárnoucí populace.

K budoucnosti se vyjádřil rovněž deník Financial Times (FT), který identifikoval také pět významných současných posunů na globální úrovni. Jednak by mělo dojít k úpravě politiky od snižování inflace k tomu, aby se už jen udržovala pod kontrolou. Jak americká, tak evropská ekonomika bude potřebovat čas na kroky vedoucí k nízké inflaci a udržitelnému tempu růstu. A to si podle FT po delší dobu vyžádá vyšší úrokové sazby, než inflační tlaky definitivně pomínou.

Za druhé je nově potřeba do ekonomické analýzy zahrnovat extrémní posuny v nabídce, od lockdownů za koronavirové pandemie a rozpadů globálních dodavatelských řetězců až po střety ohledně dodávek energií po ruské invazi na Ukrajinu. Dávno pryč jsou prý doby, kdy mohli politici pochopit inflační tlaky pouhým sestavením nejlepších dostupných ukazatelů poptávky a jejich porovnáním s trvalou roční mírou udržitelného růstu. V důsledku pandemie a energetické krize posledních tří let je už taková analýza zbytečná.

Export Journal komentuje

„Analytici Světového ekonomického fóra (WEF) celkem předvídatelně očekávají, pokud jde o příští dva roky, jako největší hrozbu krizi životních nákladů.“

Třetí posun se týká veřejných financí a nejsilněji se projevuje na druhé straně Atlantiku. Jde o to, že se Fed musí vypořádat s neochotou amerických politiků projevit jakoukoli rozpočtovou zdrženlivost. Ve srovnání s obdobím před deseti lety se totiž americká ekonomika dostala z režimu relativně přísné rozpočtové a uvolněné měnové politiky do režimu uvolněné rozpočtové a restriktivní měnové politiky.

Nástup Indie do čela žebříčku příspěvků ke globálnímu růstu odráží čtvrtý globální ekonomický posun. Odsunutí Číny na druhé místo už nebude dlouho trvat. Indie se vymyká rychlou expanzí, zatímco jinde se růst produktivity zpomalil, země staví překážky obchodu a upřednostňují odolnost před efektivitou.

Posledním posunem je pak zpomalení celkového globálního růstu, které, jak poznamenává FT, rozhodně nepomůže při řešení geopolitického napětí.

Za pozornost jistě stojí i předpověď největších globálních rizik podle analytiků Světového ekonomického fóra (WEF). Pokud jde o příští dva roky, celkem předvídatelně očekávají jako největší hrozbu krizi životních nákladů. V horizontu deseti let pak bude podle nich na prvním místě naše neschopnost zmírnit změnu klimatu. A nejen na prvním, související rizika zaujímají hned několik dalších příček. Je to neschopnost adaptace na změny klimatu, přírodní katastrofy a události související s extrémním počasím, také ztráta biodiverzity, kolapsy ekosystémů a nedobrovolná migrace ve velkém rozsahu.

Myšlenka zeleného růstu ztrácí na popularitě

Koncept zeleného růstu, tedy myšlenky, že cíle v oblasti životního prostředí lze sladit s pokračujícím hospodářským růstem, je stále základním ekonomickým východiskem velkých institucí, jako je Světová banka či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). A nedávno podle stejného principu popsala svou vizi hospodářsky životaschopné a udržitelné Evropy v době změny klimatu také šéfka Evropské komise Ursula von der Leyen.

Jenže průzkum mezi téměř 800 výzkumnými pracovníky v oblasti klimatické politiky z celého světa, o kterém před časem informoval server The Conversation, odhalil, že v zemích s vysokými příjmy panuje vůči tomuto konceptu všeobecná skepse a že se mnozí literatura, která tvrdí, že tento princip nemusí být ani životaschopný, ani žádoucí. Místo toho se prosazují alternativní post-růstová paradigmatata včetně těch označovaných jako degrowth a agrowth.

Debaty se v zásadě točí kolem toho, zda může ekonomika růst bez odpovídajícího zhoršování životního prostředí nebo zvyšování množství emisí skleníkových plynů. Zastánci degrowth tvrdí, že ne. A poukazují na nedávnou studii magazínu The Lancet, jenž je označován za nejvýznamnější vě-

decký časopis vůbec, která ukazuje, že současná úroveň tzv. decouplingu, tedy oddělení ekonomického růstu od tlaku na životní prostředí, v zemích s vysokými příjmy zdaleka nedosahuje úrovně potřebné k omezení globálního oteplování pod 2 °C, jak je stanoveno v Pařížské dohodě. Pozice agrowth pak není jednoznačná, zahrnuje určitý mix názorů, někteří zastánci tohoto přístupu například argumentují, že decoupling je při použití správných politik potenciálně možný.

Autoři článku v The Conversation každopádně tvrdí, že post-růstové myšlení již není okrajovým, radikálním postojem v rámci okruhu těch, kdo se zabývají řešením změny klimatu, protože se čím dál víc odráží i v politické debatě. Důkazem je podle nich například konference nazvaná Za hranice růstu, která se konala v Evropském parlamentu. Nebo fakt, že do partnerství s názvem Wellbeing Economy Governments (WEGo), jehož cílem je přechod na „ekonomiku, která má sloužit lidem a planetě, nikoli naopak“, se zapojilo už šest národních a regionálních vlád: Skotsko, Nový Zéland, Island, Wales, Finsko a Kanada. Podle The Conversation bychom zkrátka měli věnovat větší pozornost tomu, proč někteří odborníci o zeleném růstu pochybují.

Práce může být nástrojem k řešení nerovností v oblasti zdraví

Regulační orgány a tvůrci politik již dlouho chápou práci jako sociální determinantu zdraví, společně například s bydlením, zajištěním příjmů či vzděláním. Práce má velký vliv na zdraví lidí a hraje velkou roli při vytváření – a také prohlubování – nerovných zdravotních výsledků různých společenských skupin. Problémem ovšem je, že ji nedokážeme dostatečně využít jako nástroj k řešení nerovností v oblasti zdraví. To je argument, který nedávno v již zmiňovaném časopise *The Lancet* předložila mezinárodní skupina výzkumníků jako výsledek svého bádání zaměřeného na vztahy mezi prací a zdravím.

Tito vědci tvrdí, že pokud by se tvůrci politik více zaměřili na zlepšování pracovního prostředí, mohli by dosáhnout významného pozitivního pokroku, pokud jde o zdravotní stav populace, a současně snížit nerovnosti v oblasti zdraví. Klíčové je podle nich zaměřit se při tom na šest podstatných faktorů.

Export Journal komentuje

„Dlouhá nebo nepravidelná pracovní doba je spojena mj. s vyšším rizikem mrtvice a srdečních onemocnění.“

- 1 Práce na dálku, která může mj. vést ke snížení psychosociální podpory ze strany kolegů a k větší sociální izolaci.
- 2 Podmínky pro pracovníky z různých zemí, kteří se často dostávají do složitých situací. Tvůrci politik by měli věnovat pozornost odlišným vzorcům nerovností v oblasti zdraví, s nimiž se různé skupiny migrujících pracovníků setkávají.
- 3 Souvislosti mezi pohlavím, věkem, rasou, etnickou příslušností a sociální třídou. Socioekonomické rozvrstvení společnosti má různé účinky na typy pracovních míst a také na následné rozdíly v tom, jak jsou lidé vystaveni fyzickým i psychickým aspektům při práci. Tomu je podle výzkumníků třeba věnovat pozornost a pokoušet se identifikovat možnosti, jak tyto rozdíly řešit.
- 4 Nejisté, tzv. prekérní zaměstnání je spojené s většími riziky na pracovišti a menší ochranou, proto je nutné vyvinout a zavést inovativní přístupy, jako jsou přenosné benefity, aby byl tento typ pracovních vztahů bezpečnější.
- 5 Dlouhá nebo nepravidelná pracovní doba je spojena mj. s vyšším rizikem mrtvice a srdečních onemocnění. Nicméně vztah mezi pracovní dobou a zdravím pracovníků závisí na sociálním kontextu, např. pro ty, kdo pracují na volné noze, znamená kratší pracovní doba menší jistotu příjmu apod.
- 6 Dopady klimatických změn v podobě zvýšené teploty prostředí, znečištění ovzduší, vystavení ultrafialovému záření či extrémního počasí budou mít přímý vliv na některá odvětví a profese. Ovšem dopady na trh práce jsou méně jasné. V každém případě je třeba chránit osoby na nejhůře placených pracovních místech, které mají pravděpodobně nejméně prostředků na to, aby těmto výzvám odolaly.

o

Slovníček pojmů pro zahraniční obchod

Obligor

Obligor, česky dlužník, je ten, kdo dluží finanční obnos věřiteli.

OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj je mezinárodní organizace ekonomicky velmi rozvinutých států světa, které přijaly principy demokracie a tržní ekonomiky. Organizace se zabývá koordinací ekonomické spolupráce členských zemí, zprostředkováním nových investic a prosazováním liberalizace mezinárodního obchodu. Zakládací dokument byl podepsán roku 1960 a OECD oficiálně vznikla v roce 1961.

OFAC

Americký úřad pro kontrolu zahraničních aktiv (*Office of Foreign Assets Control*) je finanční zpravodajská a výkonná agentura ministerstva financí USA, která spravuje a vymáhá hospodářské a obchodní sankce v zájmu americké zahraniční politiky a národní bezpečnosti. Sankce jsou namířeny proti státům, organizacím a fyzickým osobám. Kromě kontroly transakcí a zúčastněných osob je mapován i samotný pohyb

americké měny. Pravidlům sankčního režimu OFAC tak podléhá každá platba v USD.

Overdraft

Overdraft, česky kontokorent, kontokorentní úvěr nebo povolený debet, vám dovolí jít na bankovním účtu do minusu a díky tomu pokrýt výdaje, na které vám na účtu momentálně chybí vlastní peníze. Kontokorentní úvěr je vhodné využít tehdy, pokud víte, že dluh bance brzy uhradíte.

Open account

Obchod na „otevřený účet“ je nejméně bezpečný způsob vypořádání v zahraničním obchodě, vyžadující vysokou míru důvěry mezi partnery. De facto se jedná o dodání zboží, ke kterému je vystavena faktura s různě dlouhou dobou splatnosti. Prodávající musí v tomto případě důvěřovat kupujícímu, že fakturu ve splatnosti uhradí. Svou podstatou je to krátkodobý obchodní úvěr bez zajištění. Výhodou jsou nízké náklady a flexibilita, nevýhodou pak riziko nezaplacení faktury prodávajícím.

Tiráž

Název titulu: Export Journal

Číslo vydání: 1/2024

Vychází: 10. 5. 2024

Registrace: MK ČR E 19644

Periodicita: 2x ročně

Ročník XIV

Vydavatel: Corporate Publishing, s. r. o.

U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz

Produkce a grafické zpracování:

Corporate Publishing, s. r. o.

Redakce: Martin Zika, Jan Vejmelek, Tomáš Rak

Jazyková úprava: Proofreading.cz

Foto: Vojtěch Vlk, shutterstock.com, archivy firem a institucí

Produkce: Jiří Tingl – KB, Ditta Dvořáčková – CoPu

Inzerce: Ditta Dvořáčková, +420 603 196 614,

ditta.dvorackova@copu.cz

Tisk: TNM PRINT, Nové Město 14,

503 51 Chlumeck nad Cidlinou

Sídlo centrály Komerční banky:

Adresa: Na Příkopě 33 čp. 969, PSČ 114 07,

P. O. BOX 839, Česká republika

Informační linka KB: 800 521 521

Pro volání ze zahraničí: +420 955 559 550

www.kb.cz

Kontakt na Global Transaction Banking KB

Markéta Krýsllová

manažerka GTB KB

tel.: +420 955 541 550

e-mail: marketa_krysllova@kb.cz

nám. Junkovských 2772/1, 155 00 Praha 13

Dotazy a připomínky můžete do KB zaslat

elektronicky na e-mailovou adresu:

mojebanka@kb.cz.

Odhodláni financovat digitalizaci byznysu

Jsme odhodláni pomáhat vám růst. Českým firmám jsme proto pomohli získat více než 4 miliardy Kč z fondů EU.

KB